ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1994

Vyhlásené: 11.10.1994 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

277

ZÁKON
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 24. augusta 1994

o zdravotnej starostlivosti

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1
Účel zákona

Tento zákon upravuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti, jej organizáciu, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní tejto starostlivosti.

§ 2
Zdravotná starostlivosť

(1) Zdravotná starostlivosť je starostlivosť o ochranu, zachovanie a navrátenie zdravia ľudí. Poskytuje sa v zdraví aj v chorobe, v materstve a pri iných stavoch vyžadujúcich zdravotnú pomoc.

(2) Zdravotná starostlivosť zahŕňa všetku ambulantnú aj ústavnú starostlivosť vrátane kúpeľnej starostlivosti, závodnej preventívnej starostlivosti, lekárenskej starostlivosti a lekárskej posudkovej činnosti vykonávanej ošetrujúcim lekárom.

(3) Ochranu zdravia ľudí upravuje osobitný zákon.[1])

§ 3
Úlohy štátu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti

Štát utvára podmienky na to, aby sa zdravotná starostlivosť poskytovala na odbornej úrovni, plynule, sústavne a aby bola dostupná.

DRUHÁ ČASŤ
POSKYTOVANIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 4
Právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti

Každý má právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti vrátane liečiv, zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb. Zdravotnú starostlivosť poskytujú zdravotnícke zariadenia

štátu, obcí, fyzických osôb a právnických osôb v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy a inými biomedicínskymi vedami.

§ 5
Poskytovanie zdravotnej starostlivosti bezplatne a za úhradu

(1) Zdravotná starostlivosť sa poskytuje osobám

a) bezplatne na základe povinného zdravotného poistenia,[2])

b) na základe zmluvného poistenia,

c) bezplatne z prostriedkov štátneho rozpočtu,

d) za finančnú úhradu charitatívnych organizácií, fyzických osôb alebo právnickych osôb,

e) za celú alebo čiastočnú úhradu osôb, ktorým sa zdravotná starostlivosť poskytuje.

(2) Za celú alebo čiastočnú finančnú úhradu sa poskytujú

a) zdravotná starostlivosť presahujúca rámec ustanovený osobitnými predpismi,[3])

b) vyšetrenia, prehliadky a iné výkony urobené v osobnom záujme fyzických osôb alebo v záujme právnických osôb, ktoré nesledujú liečebný účel,

c) liečivá, zdravotnícke pomôcky a zdravotnícke potreby určené osobitnými predpismi,[2]), [3])

d) zaopatrenie v zariadeniach ústavnej starostlivosti a zaopatrenie v dojčenských ústavoch, ak je v nich dieťa umiestnené z iných než zdravotných dôvodov,

e) hygienické služby poskytnuté na žiadosť fyzických osôb alebo právnických osôb,

f) zdravotná starostlivosť, ktorej potreba vznikla následkom činnosti liečiteľa.

(3) Zdravotná starostlivosť za celú alebo čiastočnú finančnú úhradu sa poskytuje za podmienok, ktoré ustanoví osobitný zákon.

(4) Za zdravotnú starostlivosť podľa odseku 2 písm. a) poskytnutú v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania so súhlasom Úrazovej poisťovne Slovenskej republiky alebo na jej požiadanie finančnú úhradu poskytne táto poisťovňa.

§ 6
Práva a povinnosti osôb, ktorým sa poskytuje zdravotná starostlivosť

(1) Osoba, ktorej sa poskytuje zdravotná starostlivosť, má právo na starostlivosť podľa druhu a stupňa zdravotného postihnutia. Osoba má právo na výber lekára alebo zdravotníckeho zariadenia s výnimkou osoby vykonávajúcej základnú a náhradnú vojenskú službu a osoby, ktorá je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody. V prípade ohrozenia života alebo bezprostredne hroziacej závažnej poruchy zdravia má osoba právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti v najbližšom zdravotníckom zariadení, ktoré je schopné poskytnúť potrebnú zdravotnú starostlivosť.[3])

(2) Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti má osoba voči zdravotníckym pracovníkom a iným odborným pracovníkom v zdravotníctve právo na

a) rešpektovanie svojej telesnej a psychickej integrity,

b) náležité poučenie najmä o povahe ochorenia, potrebných zdravotných výkonoch, o možnosti rizika a zdravotnej prognóze,

c) odmietnutie podrobiť sa zdravotnej starostlivosti s výnimkou prípadov, keď podľa tohto zákona možno poskytnúť zdravotnú starostlivosť bez súhlasu pacienta alebo jeho zákonného zástupcu,

d) rozhodnutie o svojej účasti na výučbe a overovaní nových medicínskych poznatkov a metód,

e) zachovanie mlčanlivosti o všetkých údajoch týkajúcich sa jej zdravotného stavu, o skutočnostiach súvisiacich s jej zdravotným stavom, ak v prípadoch ustanovených zákonom nie je zdravotnícky pracovník alebo iný odborný pracovník zbavený tejto mlčanlivosti,

f) zmiernenie utrpenia v súlade so súčasným stavom lekárskych a biomedicínskych vied, na humánnu starostlivosť a na etický a dôstojný prístup zdravotníckych pracovníkov, ako aj iných odborných pracovníkov v zdravotníctve.

(3) Každá osoba je povinná

a) spolupracovať pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti,

b) dodržiavať liečebný režim určený lekárom,

c) prísť na vyšetrenia a ošetrenia v termínoch určených lekárom,

d) zúčastniť sa na zdravotnom školení a výcviku uloženom z dôvodu verejného záujmu,

e) v prípadoch ustanovených týmto zákonom podrobiť sa posudzovaniu spôsobilosti na prácu, preventívnym prehliadkam, vyšetreniam a diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie, povinnému liečeniu prenosného ochorenia, očkovaniu, izolácii, karanténnym opatreniam, zákazu výkonu zamestnania alebo inej činnosti, ako aj iným opatreniam na ochranu pred prenosnými ochoreniami a na výzvu lekára označiť osoby, ktoré ochoreli na prenosnú chorobu,

f) na výzvu zdravotníckeho pracovníka oznámiť také ochorenia alebo iné skutočnosti, ktoré sú významné z hľadiska poskytovania zdravotnej starostlivosti. Infikovaná osoba je povinná označiť zdroj nákazy, ak ho pozná, a poskytnúť všetky informácie na jeho určenie. Je povinná určiť okruh osôb, ktoré mohla prenosnými ochoreniami nakaziť. Osoba, ktorá má prenosné ochorenie, je povinná správať sa tak, aby zabránila prenosu takéhoto ochorenia na iné osoby,

g) poskytnúť alebo sprostredkovať nevyhnutnú pomoc osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí známky závažnej poruchy zdravia, ak tým neohrozí svoje zdravie alebo život.

(4) Osoba, ktorá úmyselne zneužije poskytnutie zdravotnej starostlivosti, je povinná na základe rozhodnutia zdravotníckeho zariadenia nahradiť náklady, ktoré tomuto zariadeniu vznikli. Na poskytnutie zdravotnej starostlivosti sa v tomto prípade nevzťahujú predpisy o zdravotnom poistení.

(5) Povinnosti osôb na úseku ochrany zdravia ľudí upravuje osobitný zákon.[1])

(6) Podrobnosti o posudzovaní spôsobilosti na prácu a preventívnych prehliadkach ustanoví osobitný predpis.

Právne vzťahy vznikajúce pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti

§ 7

(1) Právny vzťah, ktorého predmetom je poskytovanie zdravotnej starostlivosti, vzniká na základe dohody, ktorú osoba uzavrie so zdravotníckym zariadením (§ 23) alebo na podnet zdravotníckeho zariadenia s povereným ošetrujúcim lekárom. Návrh na uzavretie dohody môže dať osoba alebo zdravotnícke zariadenie. Dohoda sa uzaviera písomne najmenej na šesť mesiacov na žiadosť jednej zo zmluvných strán.

(2) Zdravotnícke zariadenie môže odmietnuť uzavretie dohody, ak nie je odborne zamerané na poskytnutie požadovanej starostlivosti alebo ak by prijatím návrhu prekročilo svoje únosné pracovné zaťaženie.

(3) Zdravotnícke zariadenie prekročí svoje únosné pracovné zaťaženie vtedy, ak nie je schopné poskytovať kvalitnú zdravotnú starostlivosť všetkým osobám, ktoré má v priamej zdravotnej starostlivosti.

(4) V prípade, ak zdravotnícke zariadenie odmietne návrh osoby na uzavretie dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti alebo odstúpi od dohody uzavretej s osobou z dôvodov zmeny svojho odborného zamerania, obvodný úrad alebo okresný úrad na podnet osoby bezodkladne určí, ktoré zdravotnícke zariadenie v obvode alebo v okrese poskytne osobe takúto starostlivosť. Toto zdravotnícke zariadenie sa spravidla určí čo najbližšie k bydlisku alebo pracovisku osoby.

(5) Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v cudzine sa riadi právnym poriadkom toho štátu, na ktorého území sa poskytuje.

§ 8

(1) Osoba môže odstúpiť od dohody pred uplynutím šiestich mesiacov odo dňa uzavretia dohody, ak

a) zmení trvalý pobyt, prechodný pobyt alebo pracovisko,

b) sa ambulantne lieči v mieste svojho prechodného pobytu alebo pracoviska, a jej zdravotný stav vyžaduje, aby sa liečila v mieste svojho trvalého pobytu,

c) zdravotnícke zariadenie prestane byť zmluvným zdravotníckym zariadením.[4])

(2) Zdravotnícke zariadenie môže odstúpiť od dohody, ak sa zmení jeho odborné zameranie alebo ak pacient závažným spôsobom, najmä svojím správaním a nedodržiavaním pokynov lekára, porušuje liečebný režim.

(3) Ak po uplynutí šiestich mesiacov osoba alebo zdravotnícke zariadenie od dohody neodstúpi, táto dohoda sa predlžuje na neurčitý čas.

§ 9

Dohoda o poskytovaní zdravotnej starostlivosti zaniká smrťou pacienta alebo zánikom zdravotníckeho zariadenia alebo odstúpením od dohody.

§ 10

Každé zdravotnícke zariadenie je povinné bez meškania poskytnúť zdravotnú starostlivosť každému, kto sa nachádza v stave vážneho ohrozenia života, v stave s príznakmi vážnej poruchy zdravia, v šoku alebo v bezvedomí alebo v zdravotnom stave vylučujúcom možnosť vyžiadať si jeho súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a zabezpečiť podľa potreby ďalšiu zdravotnú starostlivosť.

§ 11
Liečenie v cudzine

(1) Pacientovi možno uhradiť náklady na liečenie v cudzine vtedy, ak sa vyčerpali všetky možnosti liečenia na území Slovenskej republiky a ak od takéhoto liečenia možno očakávať zlepšenie alebo zabránenie zhoršeniu jeho zdravotného stavu. V takýchto prípadoch náklady na liečenie uhrádza Všeobecná zdravotná poisťovňa alebo iná zdravotná poisťovňa zriadená podľa osobitného zákona[5]) (ďalej len „iná zdravotná poisťovňa“). Ak pacient nebol vyslaný na liečenie do cudziny Všeobecnou zdravotnou poisťovňou alebo inou zdravotnou poisťovňou, uhrádza náklady na liečenie v cudzine sám.

(2) Ak pri inom ako liečebnom pobyte v cudzine uvedenom v odseku 1 vznikne občanovi Slovenskej republiky potreba poskytnutia zdravotnej starostlivosti, uhrádza si náklady sám, ak sa tieto náklady ne-uhrádzajú podľa osobitného predpisu.[6])

§ 12
Liečenie cudzincov

Cudzincom, ktorí sa zdržiavajú na území Slovenskej republiky, sa zdravotná starostlivosť poskytuje

a) bezplatne alebo za čiastočnú úhradu na základe medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná,

b) bezplatne alebo za čiastočnú úhradu na základe zdravotného poistenia alebo zmluvného zdravotného poistenia,

c) za celú úhradu.

§ 13
Súhlas na poskytovanie zdravotnej starostlivosti

(1) Vyšetrovacie a liečebné výkony sa vykonávajú so súhlasom pacienta.

(2) Na osobitne závažné vyšetrovacie alebo liečebné výkony alebo na výkony závažne meniace spôsob ďalšieho života si lekár vyžiada súhlas pacienta udelený v písomnej alebo inak preukázateľnej forme (pozitívny reverz).

(3) Ak pacient napriek náležitému vysvetleniu odmieta potrebnú zdravotnú starostlivosť, lekár si od neho vyžiada vyjadrenie o jej odmietnutí v písomnej alebo inak preukázateľnej forme (negatívny reverz).

(4) Za maloletého pacienta alebo pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony udeľuje súhlas jeho zákonný zástupca alebo opatrovník alebo osoba, ktorá má maloletého v pestúnskej starostlivosti. Ak maloletý pacient starší ako l6 rokov alebo pacient s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony je podľa posúdenia lekára natoľko rozumovo a vôľovo vyspelý, aby vyšetrovací alebo liečebný výkon posúdil a rozhodol o jeho vykonaní, môže dať súhlas na tento výkon sám.

(5) Ak sa pacientovi poskytuje zdravotná starostlivosť podľa odseku 2, za maloletého pacienta alebo pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony udeľuje súhlas zákonný zástupca po odporúčaní skupiny najmenej troch odborníkov vopred určených vedúcim zdravotníckeho zariadenia (ďalej len „odborné konzílium“). Ak maloletý pacient starší ako l6 rokov alebo pacient s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony je natoľko rozumovo a vôľovo vyspelý, aby vyšetrovací alebo liečebný výkon posúdil a rozhodol o jeho vykonaní, vyžaduje sa na tento výkon aj jeho súhlas. Ak odborné konzílium odporúčalo poskytnúť zdravotnú starostlivosť uvedenú v odseku 2 a zákonný zástupca s tým nesúhlasí, rozhodne na návrh zdravotníckeho zariadenia súd.

(6) Ak ide o nevyhnutný a neodkladný výkon a súhlas pacienta alebo jeho zákonného zástupcu alebo súdu nemožno dosiahnuť alebo nemožno získať ani súhlas odborného konzília, možno tento výkon urobiť aj bez tohto súhlasu.

§ 14
Starostlivosť bez súhlasu pacienta

(1) Vyšetrovacie a liečebné výkony vrátane ústavnej zdravotnej starostlivosti možno vykonať aj vtedy, ak od pacienta vzhľadom na jeho zdravotný stav alebo od jeho zákonného zástupcu nemožno súhlas vyžiadať, ale ho možno predpokladať.

(2) Pacienta možno bez súhlasu prevziať do ústavnej zdravotnej starostlivosti, ak

a) ide o choroby, pri ktorých možno uložiť povinné liečenie,

b) pacient v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy alebo duševnej choroby ohrozuje seba alebo svoje okolie alebo ak hrozí vážne zhoršenie jeho zdravotného stavu,

c) ide o stavy, pri ktorých sú ohrozené životne dôležité funkcie a sú nutné život zachraňujúce výkony a neprerušované sledovanie životne dôležitých funkcií.

(3) Prevzatie pacienta do ústavnej zdravotnej starostlivosti bez jeho súhlasu je zdravotnícke zariadenie povinné oznámiť do 24 hodín súdu, v ktorého obvode sa toto zdravotnícke zariadenie nachádza. O zákonnosti dôvodov prevzatia do ústavnej zdravotnej starostlivosti rozhodne súd. Do rozhodnutia súdu možno vykonávať iba také vyšetrenia a ošetrenia, ktoré sú nevyhnutné na záchranu života a zdravia pacienta alebo na zabezpečenie jeho okolia.

(4) Ak pominú dôvody na prevzatie pacienta do ústavnej starostlivosti bez jeho súhlasu, zdravotnícke zariadenie je povinné pacienta prepustiť alebo uzavrieť s ním alebo s jeho zákonným zástupcom dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

§ 15
Poučenie pacienta

(1) Lekár je povinný vhodným a preukázateľným spôsobom poučiť pacienta, prípadne osoby blízke[7]) pacientovi o povahe ochorenia a o potrebných zdravotných výkonoch tak, aby mohli aktívne spolupracovať pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Obsah vhodného poučenia určuje lekár v každom prípade individuálne tak, aby bolo urobené ohľaduplne a eticky a aby u pacienta nenarúšalo liečebný proces.

(2) Lekár je povinný poskytnúť pacientovi úplné poučenie, ak

a) sa má pacient podrobiť výkonu neliečebnej povahy,

b) je pacient postihnutý pohlavnou chorobou, AIDS alebo iným prenosným ochorením, ktoré si vyžaduje osobitné opatrenia na zabránenie jeho šíreniu.

(3) V prípade, ak si to pacient výslovne želá, lekár je povinný poskytnúť mu úplné poučenie vtedy, ak sa má pacient podrobiť závažnému liečebnému výkonu alebo jeho ochorenie je podľa súčasných poznatkov lekárskej vedy nevyliečiteľné.

(4) Lekár nie je povinný poskytnúť poučenie, ak si to pacient neželá. Vyhlásenie pacienta, že si neželá byť poučený, je potrebné urobiť v písomnej alebo inak preukázateľnej forme. Ak pacient odmietne úplné poučenie, lekár je povinný poskytnúť mu vhodné poučenie. Spôsob poučenia pacienta treba zaznamenať do zdravotnej dokumentácie.

(5) Pacientovi, ktorý nie je plnoletý, je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, poskytuje lekár vhodné poučenie o povahe ochorenia a o potrebných zdravotných výkonoch. Poučenie podľa odsekov 2 až 4 poskytuje lekár aj zákonnému zástupcovi.

(6) Zdravotnícki pracovníci a iní odborní pracovníci v zdravotníctve sú povinní poskytnúť pri výdaji a predaji liečiv, zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb úplné poučenie o ich užívaní, o správnom zaobchádzaní s nimi, o vedľajších účinkoch liečiv a o správnej životospráve pri užívaní vydaného liečiva.

(7) Pri zistení pohlavných chorôb, AIDS a iných prenosných ochorení, ktoré si vyžadujú opatrenia podľa osobitných predpisov,[3]) je lekár povinný pozvať každú osobu, o ktorej sa dozvie, že sa mohlo ochorenie na ňu preniesť, aby ju o tejto skutočnosti informoval.

(8) Pri zistení závažnej genetickej choroby alebo pri podozrení na jej prenos lekár informuje o možnom ochorení pacienta a jeho pokrvných príbuzných, o ktorých predpokladá, že by genetickú chorobu mohli ďalej prenášať. Osoba, ktorej poskytol lekár takúto informáciu, je povinná o týchto skutočnostiach zachovávať mlčanlivosť; o tejto povinnosti je lekár povinný ju poučiť.

§ 16
Zdravotná dokumentácia

(1) Všetky zdravotnícke zariadenia sú povinné viesť o pacientovi zdravotnú dokumentáciu v rozsahu a spôsobom, ktorý určí Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“).

(2) Zdravotná dokumentácia o pacientovi sa vedie zásadne pre potreby zdravotníckeho zariadenia, v ktorom sa poskytuje zdravotná starostlivosť, a slúži na zhromažďovanie takých údajov, ktoré sú bezprostredne nevyhnutné na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Je majetkom zdravotníckeho zariadenia.

(3) Pacient, jeho zákonný zástupca alebo osoba, ktorá má maloletého v pestúnskej starostlivosti, má právo nahliadať do zdravotnej dokumentácie (odseky 1 a 2) a robiť si z nej na mieste výpisky. Pacientovi, ktorý sa podrobil alebo podrobuje psychiatrickej starostlivosti, lekár môže odmietnuť nahliadnutie do zdravotnej dokumentácie, ak by toto nahliadnutie negatívne ovplyvnilo liečebný proces u pacienta alebo by bolo v rozpore so záujmom iných osôb.

(4) Po smrti pacienta má právo nahliadnuť do zdravotnej dokumentácie manžel, manželka, druh, družka a plnoleté deti, ak tieto osoby nie sú, rodičia.

(5) Zdravotnícke zariadenie je povinné poskytnúť orgánom činným v trestnom konaní a súdom údaje formou výpisov zo zdravotnej dokumentácie, a to v rozsahu, ktorý priamo súvisí s prípravou a priebehom súdneho konania. Originály zdravotnej dokumentácie sa orgánom činným v trestnom konaní ani súdom nezapožičiavajú.

(6) Zdravotnícke zariadenie je povinné poskytnúť znalcovi ustanovenému súdom údaje zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu nevyhnutnom na vyhotovenie znaleckého posudku. Ak nejde o znalca ustanoveného súdom, zdravotnícke zariadenie poskytne údaje zo zdravotnej dokumentácie len so súhlasom pacienta. Znalec nesmie oznamovať údaje zo zdravotnej dokumentácie ani orgánu, na ktorého dožiadanie spracúva posudok, s výnimkou tých údajov, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou znaleckého posudku.

(7) Údaje zo zdravotnej dokumentácie sa poskytujú vo forme výpisov, umožnením nahliadnutia do nej, prípadne jej zapožičaním ako celku revíznym lekárom poisťovne, zdravotníckym zariadeniam a orgánom, ktoré posudzujú zdravotný stav na účely sociálneho zabezpečenia alebo zdravotnú spôsobilosť na výkon vojenskej služby.

TRETIA ČASŤ
FORMY A ORGANIZÁCIA POSKYTOVANIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 17
Formy zdravotnej starostlivosti

(1) Zdravotná starostlivosť sa poskytuje ambulantne alebo ústavne formou primárnej, sekundárnej a následnej zdravotnej starostlivosti v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach.

(2) Ambulantná starostlivosť sa poskytuje v ambulanciách, formou návštevnej služby, ďalej v rámci lekárskej služby prvej pomoci a rýchlej zdravotnej pomoci, a to aj v byte chorého alebo na inom mieste, na ktorom treba pacientovi poskytnúť túto starostlivosť.

(3) Ústavná starostlivosť sa poskytuje v lôžkových zariadeniach, ak zdravotný stav pacienta vyžaduje takú starostlivosť, ktorú nie je možné poskytovať ambulantne.

(4) Podrobnosti o organizácii a poskytovaní primárnej, sekundárnej a následnej zdravotnej starostlivosti ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 18
Primárna zdravotná starostlivosť

(1) Primárna zdravotná starostlivosť je základná ambulantná preventívna a liečebná starostlivosť vrátane sprostredkovania ďalšej odbornej, ambulantnej a ústavnej starostlivosti, návštevnej služby, lekárskej služby prvej pomoci a rýchlej zdravotnej pomoci. Poskytujú ju praktickí lekári pre dospelých, praktickí lekári pre deti a dorast, gynekológovia, stomatológovia a príslušní strední zdravotnícki pracovníci.

(2) Súčasťou primárnej zdravotnej starostlivosti je aj závodná preventívna zdravotná starostlivosť, ktorá sa zabezpečuje v spolupráci so zamestnávateľom. Jej obsahom je prevencia zameraná na ochranu zdravia zamestnancov pred chorobami z povolania a inými poškodeniami zdravia z práce a na prevenciu úrazov.

(3) Lekárska služba prvej pomoci je zdravotná starostlivosť pri náhlom ochorení, zhoršení zdravotného stavu alebo pri ohrození života, ktoré vzniklo v čase mimo riadnej prevádzky zdravotníckeho zariadenia.

(4) Rýchla zdravotná pomoc je zdravotná starostlivosť pri chorobných stavoch a úrazoch, pri ktorých odklad poskytnutia tejto starostlivosti bezprostredne ohrozuje život pacienta, a s tým súvisiaca preprava pacientov, darcov orgánov na účely transplantácie, krvi a krvných derivátov, liečiv a zdravotníckej techniky.

§ 19
Sekundárna zdravotná starostlivosť

(1) Sekundárna zdravotná starostlivosť je preventívna, diagnostická a liečebná starostlivosť, ktorá presahuje rámec primárnej zdravotnej starostlivosti. Jej súčasťou sú aj konziliárne služby. Poskytuje sa ambulantne a ústavne.

(2) Starostlivosť podľa odseku 1 je pacientovi dostupná na základe odporúčania lekára primárnej, sekundárnej alebo následnej zdravotnej starostlivosti alebo bez odporúčania lekára v prípadoch ustanovených osobitnými predpismi.[3])

§ 20
Následná zdravotná starostlivosť

(1) Následná zdravotná starostlivosť nadväzuje na predchádzajúcu primárnu zdravotnú starostlivosť a sekundárnu zdravotnú starostlivosť v prípadoch, keď je to potrebné v záujme dokončenia liečebného procesu alebo na zlepšenie zdravotného stavu. Zahŕňa najmä ošetrovateľskú starostlivosť, liečebnú rehabilitáciu, psychologickú starostlivosť a kúpeľnú starostlivosť.

(2) Následná zdravotná starostlivosť sa poskytuje ako ambulantná starostlivosť alebo ústavná starostlivosť v jednotlivých druhoch zdravotníckych zariadení na základe odporúčania lekárov primárnej alebo sekundárnej zdravotnej starostlivosti.

§ 21
Kúpeľná starostlivosť

(1) Kúpeľná starostlivosť je súčasťou zdravotnej starostlivosti, ktorá sa poskytuje ako priame pokračovanie liečebného procesu alebo za účelom stabilizácie zdravotného stavu.

(2) Kúpeľná starostlivosť, ktorá je priamym pokračovaním liečebného procesu a ktorá nadväzuje na predchádzajúcu ambulantnú starostlivosť alebo ústavnú starostlivosť, sa poskytuje za úhradu Všeobecnou zdravotnou poisťovňou alebo inou zdravotnou poisťovnou.[5])

(3) Kúpeľná starostlivosť, ktorá nie je priamym pokračovaním liečebného procesu a jej účelom je prevencia chorôb alebo stabilizácia zdravotného stavu, sa poskytuje za celú alebo čiastočnú úhradu pacientom. Ak sa poskytuje za čiastočnú úhradu pacientom, zvyšnú časť nákladov na kúpeľnú starostlivosť uhrádza príslušná zdravotná poisťovňa.

(4) Týmto nie je dotknuté poskytovanie kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o nemocenskom poistení (zabezpečení) a dôchodkovom zabezpečení.

(5) Kúpeľná starostlivosť sa poskytuje v kúpeľných liečebniach.

(6) Podrobnejšie podmienky na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti a indikačný zoznam chorôb, pri ktorých sa poskytuje kúpeľná starostlivosť, ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 22
Poskytovanie liečiv, zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb

(1) Ak chorému neboli poskytnuté potrebné liečivá, zdravotnícke pomôcky a zdravotnícke potreby priamo pri výkone zdravotnej starostlivosti, vydá mu ich na lekársky predpis lekáreň alebo iné zariadenie na to určené.

(2) Predpisovať, vydávať a predávať možno len liečivá, zdravotnícke pomôcky a zdravotnícke potreby, ktoré sú zaradené do liekopisu alebo ktorých používanie povolilo ministerstvo zdravotníctva alebo ktoré majú certifikát príslušného orgánu štátneho skúšobníctva.[8]) Predpisovať liečivá, zdravotnícke pomôcky a zdravotnícke potreby môže len lekár na tlačivách na to určených.

(3) Obstarávanie, uchovávanie, kontrolu, prípravu, výdaj a predaj liečiv, zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb ustanoví osobitný zákon.

(4) Lekárenská starostlivosť pre potreby zdravotníckych zariadení ústavnej starostlivosti je súčasťou činnosti týchto zariadení. Ostatnú lekárenskú starostlivosť zabezpečujú štátne a neštátne lekárne.

Zdravotnícke zariadenia

§ 23

(1) Zdravotná starostlivosť sa poskytuje v štátnych zdravotníckych zariadeniach a neštátnych zdravotníckych zariadeniach (ďalej len „zdravotnícke zariadenie“), ktoré túto starostlivosť poskytujú v súlade so svojím odborným zameraním a materiálno-technickým vybavením.

(2) Zdravotnícke zariadenia primárnej zdravotnej starostlivosti, sekundárnej zdravotnej starostlivosti a následnej zdravotnej starostlivosti sú usporiadané do siete, ktorú určuje ministerstvo zdravotníctva v spolupráci s okresnými úradmi a orgánmi miestnej samosprávy a po prerokovaní s príslušnými stavovskými organizáciami a profesiovými združeniami všeobecne záväzným právnym predpisom.[9])

§ 24

(1) Zdravotníckymi zariadeniami sú

a) ambulancie,

b) zdravotné strediská,

c) špecializované zariadenia ambulantnej starostlivosti,

d) polikliniky,

e) nemocnice a fakultné nemocnice,

f) špecializované zariadenia ústavnej starostlivosti,

g) lekárne, výdajne zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb,

h) zariadenia na výchovu, výučbu a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a na prípravu iných odborných pracovníkov na výkon práce v zdravotníctve,

i) kontrolné a referenčné zdravotnícke zariadenia,

j) zdravotnícke vedeckovýskumné a vývojové pracoviská,

k) kúpeľné liečebne.

(2) Štandardy pre minimálne personálne a materiálno-technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(3) Štátny zdravotný ústav je zdravotnícke zariadenie podľa osobitných predpisov.[1])

§ 25
Vybavenie zdravotníckych zariadení zdravotníckou technikou

(1) Za zdravotnícku techniku sa považujú prístroje a nástroje používané pri priamom poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

(2) Zdravotnícka technika určená na poskytovanie zdravotnej starostlivosti musí spĺňať požiadavky ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi a technickými normami.

(3) Zdravotnícke zariadenia pri nákupe alebo inom obstarávaní zdravotníckej techniky sú povinné požadovať rozhodnutie o schválení alebo certifikát príslušného orgánu štátneho skúšobníctva[8]) alebo schvaľovací výmer vydaný ministerstvom zdravotníctva.

§ 26
Označenie zdravotníckeho zariadenia

Každé zdravotnícke zariadenie musí mať označenie, z ktorého jednoznačne vyplýva, kto je jeho vlastníkom alebo prevádzkovateľom, o aký druh zdravotníckeho zariadenia ide, aké je jeho odborné zameranie a predmet činnosti.

§ 27
Kontrola úrovne a kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti v štátnych zdravotníckych zariadeniach

Dozor nad dodržiavaním podmienok na prevádzku štátnych zdravotníckych zariadení a kontrolu poskytovania zdravotnej starostlivosti vykonáva ministerstvo zdravotníctva, okresní lekári a obvodní lekári, Všeobecná zdravotná poisťovňa[2]) a iné zdravotné poisťovne,[5]) ak uzavreli so štátnymi zdravotníckymi zariadeniami zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

ŠTVRTÁ ČASŤ
POSKYTOVANIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI V NEŠTÁTNOM ZDRAVOTNÍCKOM ZARIADENÍ

Neštátne zdravotnícke zariadenie

§ 28

(1) Neštátnym zdravotníckym zariadením sa rozumie také zdravotnícke zariadenie, ktorého prevádzkovateľom nie je štát. Takéto zariadenie môže prevádzkovať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti (ďalej len „prevádzkovateľ “).

(2) Neštátne zdravotnícke zariadenie je súčasťou siete zdravotníckych zariadení.

§ 29
Rozsah a podmienky poskytovania zdravotnej starostlivosti

(1) V neštátnom zdravotníckom zariadení možno poskytovať zdravotnú starostlivosť len podľa ustanovení tohto zákona. Nemožno v ňom poskytovať zdravotnú starostlivosť v prípade ochorení, pri ktorých možno uložiť ústavnú psychiatrickú starostlivosť bez súhlasu pacienta alebo ochrannú liečbu podľa Trestného zákona. Neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré nemá uzavretú zmluvu s príslušnou poisťovňou o po-skytovaní zdravotnej starostlivosti, nemôže posudzovať zdravotnú spôsobilosť na prácu a navrhovať kúpeľnú starostlivosť, predpisovať lieky, zdravotnícke potreby a zdravotnícke pomôcky uhrádzané zo zdravotného poistenia.

(2) Neštátne zdravotnícke zariadenie musí byť personálne a vecne vybavené na druh a rozsah zdravotnej starostlivosti, ktorú poskytuje, a musí spĺňať požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov zdravotníckeho zariadenia i pacientov, ako aj technické a vecné požiadavky, ktoré ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväznými právnymi predpismi.

§ 30
Povinnosti neštátneho zdravotníckeho zariadenia

(1) Neštátne zdravotnícke zariadenie je povinné poskytovať zdravotnú starostlivosť podľa ustanovení tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie, pričom môže poskytovať zdravotnú starostlivosť len takého druhu a v takom rozsahu, na ktorý má vydané povolenie.

(2) Neštátne zdravotnícke zariadenie je povinné vopred informovať pacienta alebo jeho zákonného zástupcu o rozsahu, druhu a podmienkach ním poskytovanej zdravotnej starostlivosti, ako aj o skutočnosti, či je v zmluvnom vzťahu so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou alebo s inou zdravotnou poisťovňou.[5]) Ak je to potrebné na zabezpečenie komplexnej starostlivosti o pacienta, je povinné spolupracovať s inými zdravotníckymi zariadeniami.

§ 31
Povoľovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti

(1) Neštátne zdravotnícke zariadenie poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe povolenia vydaného okresným úradom príslušným podľa sídla neštátneho zdravotníckeho zariadenia alebo v prípadoch uvedených v odseku 2 na základe povolenia ministerstva zdravotníctva.

(2) Ministerstvo zdravotníctva vydáva povolenie na zriadenie neštátneho zdravotníckeho zariadenia, ak ide o polikliniku, nemocnicu, špecializované zariadenie ústavnej starostlivosti, zariadenie na výchovu, výučbu a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a na prípravu iných odborných pracovníkov na výkon práce v zdravotníctve, kontrolné a referenčné zdravotnícke zariadenie, zdravotnícke vedeckovýskumné a vývojové pracovisko, kúpeľnú liečebňu, a vo všetkých prípadoch, ak o povolenie na zriadenie neštátneho zdravotníckeho zariadenia žiada cudzinec.

(3) V záujme zabezpečenia poskytovania potrebnej zdravotnej starostlivosti v jednotlivých územných celkoch môže ten, kto povolenie vydáva, podmieniť vydanie povolenia uzavretím zmluvy o poskytovaní potrebnej zdravotnej starostlivosti so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou alebo s inou zdravotnou poisťovňou.[5])

(4) Ak je prevádzkovateľom neštátneho zdravotníckeho zariadenia fyzická osoba, musí mať odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania podľa osobitných predpisov,[10]) musí byť plne spôsobilá na právne úkony a bezúhonná. Za bezúhonného na účely tohto zákona sa považuje ten, kto nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin spáchaný z nedbanlivosti v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov.

(5) Ak je prevádzkovateľom neštátneho zdravotníckeho zariadenia fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nemá odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania alebo nespĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom, je povinná určiť a zamestnávať odborného zástupcu, ktorý tieto predpoklady spĺňa.

(6) Odborný zástupca musí byť v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu k prevádzkovateľovi neštátneho zdravotníckeho zariadenia a zodpovedať za odborné vedenie tohto zariadenia. Odborný zástupca ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti musí spĺňať podmienky ustanovené v odseku 4.

§ 32
Žiadosť o povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti

(1) Ministerstvo zdravotníctva alebo okresný úrad povolí poskytovanie zdravotnej starostlivosti na základe žiadosti prevádzkovateľa neštátneho zdravotníckeho zariadenia.

(2) Žiadosť musí obsahovať

a) meno, priezvisko, miesto trvalého pobytu, rodné číslo a štátne občianstvo, ak je prevádzkovateľom neštátneho zdravotníckeho zariadenia fyzická osoba; ak je prevádzkovateľom neštátneho zdravotníckeho zariadenia právnická osoba, jej názov, sídlo, právnu formu, meno, priezvisko, miesto trvalého pobytu a rodné číslo osoby alebo osôb, ktoré sú štatutárnym orgánom, a meno, priezvisko, miesto trvalého pobytu a rodné číslo odborného zástupcu, ak bol ustanovený,

b) druh a rozsah poskytovania zdravotnej starostlivosti,

c) miesto výkonu činnosti neštátneho zdravotníckeho zariadenia vrátane nájomného vzťahu alebo dokladu o vlastníctve alebo nájme priestorov, v ktorých sa bude poskytovať zdravotná starostlivosť,

d) deň začatia prevádzky neštátneho zdravotníckeho zariadenia.

(3) K žiadosti o povolenie je prevádzkovateľ neštátneho zdravotníckeho zariadenia povinný predložiť tieto doklady:

a) stanovisko okresného úradu príslušného podľa sídla neštátneho zdravotníckeho zariadenia k odbornému zameraniu, umiestneniu a spádovému územiu,

b) vyjadrenie príslušnej stavovskej organizácie[9]) o etickej a odbornej spôsobilosti prevádzkovateľa alebo osoby zodpovednej za poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ak je žiadateľom o povolenie právnická osoba, a o personálnom a vecnom vybavení zariadenia,

c) kladný záväzný posudok príslušného obvodného hygienika na zriadenie a prevádzku neštátneho zdravotníckeho zariadenia,

d) vyjadrenie Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv o priestorovom a technickom vybavení, ak ide o prevádzkovanie lekárne, veľkodistribúcie liečiv alebo o výdajňu zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb,

e) súhlas ministerstva zdravotníctva – Inšpektorátu kúpeľov a žriediel, ak ide o prevádzkovanie neštátneho zdravotníckeho zariadenia kúpeľnej starostlivosti,

f) výpis z registra trestov osoby, ktorá je štatutárnym zástupcom neštátneho zdravotníckeho zariadenia, a osoby zodpovednej za poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ktorý nemôže byť starší ako šesť mesiacov,

g) doklad o založení, ak o vydanie povolenia žiada právnická osoba,

h) stanovisko obce k začatiu činnosti neštátneho zdravotníckeho zariadenia.

§ 33
Vydávanie rozhodnutí o povolení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, jeho zmeny, zrušenie a zánik

(1) Povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa vydáva rozhodnutím. Rozhodnutie sa zašle aj príslušnému daňovému orgánu podľa sídla neštátneho zdravotníckeho zariadenia, príslušnému štatistickému orgánu, príslušnej pobočke Všeobecnej zdravotnej poisťovne[2]) alebo inej zdravotnej poisťovni[5]) a príslušnej stavovskej organizácii.[9])

(2) Zmeny týkajúce sa údajov obsiahnutých v povolení je prevádzkovateľ zdravotnej starostlivosti povinný oznámiť orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, a to do 15 dní od vzniku skutočností zakladajúcich túto zmenu.

(3) Orgán príslušný na vydanie povolenia môže rozhodnutie zrušiť, ak o to prevádzkovateľ požiada. Žiadosť o zrušenie povolenia je prevádzkovateľ povinný podať najmenej dva mesiace pred dňom, od ktorého žiada povolenie zrušiť.

(4) Orgán príslušný na vydanie povolenia povolenie zruší, ak prevádzkovateľ

a) prestal spĺňať podmienky ustanovené na vydanie povolenia,

b) porušuje podmienky určené v povolení,

c) závažným spôsobom alebo opakovane porušuje predpisy o zdravotnej starostlivosti, o ochrane zdravia ľudí a o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

(5) Rozhodnutie o zmene alebo zrušení povolenia sa zašle aj orgánom, ktorým bolo zaslané rozhodnutie o povolení.

(6) Pri vydávaní rozhodnutí o povolení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ich zmene a zrušení sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.[11])

(7) Povolenie zaniká smrťou osoby, ktorej bolo vydané, alebo jej vyhlásením za mŕtvu alebo zánikom právnickej osoby.

§ 34
Spôsob úhrady zdravotnej starostlivosti

(1) Zdravotná starostlivosť v neštátnych zdravotníckych zariadeniach sa poskytuje

a) bezplatne na základe povinného zdravotného poistenia alebo zmluvného poistenia, ak má neštátne zdravotnícke zariadenie uzavretú zmluvu s pobočkou Všeobecnej zdravotnej poisťovne[2]) alebo s inou zdravotnou poisťovňou,[5]) v rozsahu tejto zmluvy,

b) za priamu úhradu od osoby, ktorej sa zdravotná starostlivosť poskytuje, alebo na základe zmluvného vzťahu s fyzickou osobou alebo právnickou osobou, prípadne charitatívnou a cirkevnou organizáciou,

c) v kombinácii uvedených spôsobov.

(2) V prípade priamej úhrady sa cena dohodne podľa osobitných predpisov.[12])

§ 35
Kontrola úrovne a kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti v neštátnych zdravotníckych zariadeniach

Dozor nad dodržiavaním podmienok prevádzky neštátneho zdravotníckeho zariadenia a kontrolu plnenia povinností prevádzkovateľa zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení vykonáva ministerstvo zdravotníctva a okresný úrad v spolupráci so stavovskými organizáciami. Ak má neštátne zdravotnícke zariadenie uzavretú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s pobočkou Všeobecnej zdravotnej poisťovne[2]) alebo s inou zdravotnou poisťovňou,[5]) môže kontrolu vykonávať aj táto poisťovňa.

§ 36
Poistenie zodpovednosti za škodu

Prevádzkovateľ je povinný uzavrieť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú iným osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Toto poistenie musí trvať po celý čas prevádzky neštátneho zdravotníckeho zariadenia.

PIATA ČASŤ
OSOBITNÁ ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

§ 37
Poskytovanie osobitnej zdravotnej starostlivosti

(1) Osobitnou zdravotnou starostlivosťou je psychiatrická starostlivosť, zdravotná starostlivosť o osoby závislé od alkoholu alebo iných návykových látok, zdravotná starostlivosť súvisiaca s overením nových medicínskych poznatkov, odoberanie a prenos tkanív a orgánov, odber a darcovstvo krvi.

(2) Umelé prerušenie tehotenstva upravuje osobitný predpis.[13])

§ 38
Podmienky psychiatrickej starostlivosti

(1) Osobám s príznakmi duševnej poruchy alebo duševnej choroby sa poskytne ambulantná alebo ústavná psychiatrická starostlivosť.

(2) Vyšetrovacie a liečebné výkony psychiatrickej starostlivosti sa uskutočňujú so súhlasom pacienta alebo jeho zákonného zástupcu alebo opatrovníka. Lekár je povinný poskytnúť pacientovi vhodné poučenie o jeho chorobe. Zákonnému zástupcovi alebo opatrovníkovi lekár poskytne úplné poučenie.

(3) Na vykonanie osobitne závažných psychiatrických zásahov alebo na výkony, ktoré by mohli závažne zmeniť osobnosť pacienta mladšieho ako 18 rokov, pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony, je potrebný okrem súhlasu zákonného zástupcu alebo opatrovníka udeleného na základe stanoviska odborného konzília aj súhlas súdu.

(4) Bez súhlasu možno prevziať pacienta do ústavnej psychiatrickej starostlivosti v prípadoch uvedených v § 14 ods. 2 písm. b).

(5) V prípade, ak pacient, ktorý vzhľadom na svoj zdravotný stav ohrozuje svoje okolie, opustí zdravotnícke zariadenie bez súhlasu lekára, je toto zariadenie povinné informovať o tom príslušný útvar Policajného zboru s cieľom zistiť miesto pobytu pacienta. Zdravotnícke zariadenie podľa možnosti informuje aj osoby, o ktorých sa predpokladá, že ich pacient môže ohroziť.

(6) Oznamovaciu povinnosť voči súdu má podľa § 14 ods. 3 zdravotnícke zariadenie aj vtedy, ak pacienta s príznakmi duševnej poruchy alebo duševnej choroby prijalo do psychiatrickej starostlivosti s jeho súhlasom a až v priebehu liečby bolo potrebné obmedziť jeho voľný pohyb. Do rozhodnutia súdu možno vykonávať iba také vyšetrovacie a liečebné výkony, ktoré sú nevyhnutné na bezprostrednú záchranu života, na zabránenie vážneho zhoršenia zdravia pacienta alebo na zabezpečenie ochrany okolia pacienta.

§ 39
Poskytovanie zdravotnej starostlivosti osobám závislým od alkoholu alebo iných návykových látok

(1) Osobám závislým od alkoholu alebo iných návykových látok sa poskytuje v zdravotníckych zariadeniach ambulantná alebo ústavná starostlivosť vtedy, ak to vyžaduje ich zdravotný stav.

(2) Osoby závislé od alkoholu alebo iných návykových látkach, ktorým bolo uložené ochranné liečenie súdom, sú povinné podrobiť sa takémuto liečeniu, ak sa toto liečenie nemohlo vykonať počas výkonu trestu odňatia slobody.

§ 40
Overovanie nových medicínskych poznatkov na človeku

(1) Overovaním nových medicínskych poznatkov na človeku (ďalej len „overovanie“) sa na účely tohto zákona rozumie potvrdenie vopred určenej hypotézy potrebnej na získanie nových medicínskych poznatkov alebo vypracovanie nových metód a hypotéz alebo klinické skúšanie liečiv v záujme zachovania alebo zlepšenia zdravia ľudí. Overovanie možno vykonať len za podmienok ustanovených týmto zákonom. Ministerstvo zdravotníctva ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom bližšie podmienky na vykonávanie overovania.

(2) Overovanie sa rozlišuje na zdravotne indikované overovanie a overovanie bez zdravotnej indikácie.

(3) Overovanie nemožno vykonať, ak by ním bol ohrozený život alebo zdravie osoby zúčastnenej na overovaní. V prípade, že k takému ohrozeniu zdravotného stavu dôjde počas vykonávania overovania, je potrebné overovanie okamžite zastaviť.

(4) Overovaním nie sú lekárske výkony, ktoré v konkrétnych prípadoch môžu zachrániť bezprostredne ohrozený život pacienta, aj keď nie sú uznané za medicínske metódy (metódy lege artis).

§ 41
Podmienky na vykonanie zdravotne indikovaného overovania

(1) Zdravotne indikovaným overovaním sa rozumie vyskúšanie liečebnej metódy na pacientovi trpiacom chorobou, na ktorú je overovanie zamerané, za predpokladu, že sa očakáva účinnejší výsledok liečby tejto choroby alebo že cieľom takéhoto overovania je diagnostický alebo liečebný prospech pre pacienta.

(2) Zdravotne indikované overovanie možno robiť na základe písomného alebo inak preukázateľného súhlasu pacienta, ktorý je plnoletý a plne spôsobilý na právne úkony. U maloletých osôb a osôb s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony možno zdravotne indikované overovanie vykonať len po súhlase ich zákonného zástupcu udeleného na základe odporúčania odborného konzília.

(3) Pred začatím zdravotne indikovaného overovania je potrebné pacienta úplne poučiť o všetkých lekárskych výkonoch a o možných rizikách, ktoré by mohli ovplyvniť jeho zdravie.

(4) Poučenie a súhlas pacienta treba zaznačiť do jeho zdravotnej dokumentácie.

§ 42
Podmienky na vykonanie overovania bez zdravotnej indikácie

(1) Overovaním bez zdravotnej indikácie sa rozumie vyskúšanie liečebnej metódy alebo liečiva na zdravej osobe alebo na osobe trpiacej inou chorobou, než na akú je overovanie zamerané. Jeho cieľom nie je diagnostický alebo liečebný prospech pre osobu, ktorá sa overovaniu podrobila, ale overenie novej preventívnej, diagnostickej a liečebnej metódy alebo liečiva, prípadne získanie nového medicínskeho poznatku pre rozvoj lekárskej vedy.

(2) Overovanie bez zdravotnej indikácie možno vykonať len na základe písomného alebo inak preukázateľného súhlasu osoby staršej ako 18 rokov a plne spôsobilej na právne úkony.

(3) Overovanie bez zdravotnej indikácie nemožno vykonať na

a) tehotných ženách,

b) osobách neplnoletých a osobách pozbavených spôsobilosti na právne úkony,

c) ľudských plodoch a zárodkoch,

d) osobách vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody,

e) vojakoch základnej a náhradnej služby a osobách vykonávajúcich civilnú službu,

f) cudzincoch.

(4) Osoba, na ktorej sa má overovanie bez zdravotnej indikácie vykonať, musí byť úplne poučená o zdravotných rizikách, ktoré môže overovanie priniesť. Poučenie a súhlas treba zaznačiť do zdravotnej dokumentácie, ktorá sa zriaďuje osobitne na tento účel.

§ 43

Overovanie bez zdravotnej indikácie na osobe možno robiť iba za podmienok, ak

a) overovanie má jasný cieľ, odôvodnenie a vychádza zo všetkých doterajších teoretických a klinických poznatkov o skúmanom probléme,

b) získanie nového medicínskeho poznatku a vypracovanie novej metódy je pre spoločnosť potrebné a nemožno ho dosiahnuť iným spôsobom,

c) overovaniu predchádzal úspešný laboratórny výskum, overovanie na zvieratách alebo iné vedecky úspešne overené skutočnosti,

d) možno predpokladať, že výsledok overovania presiahne závažnosť očakávaných rizík, ktoré by mohli ohroziť občana,

e) možno predpokladať, že následkom overovania nedôjde k smrti, k poškodeniu zdravia s trvalými následkami alebo k nepriaznivej zmene osobnosti,

f) fyzické útrapy, psychické útrapy a obmedzenie voľnosti osoby, ktorá sa podrobuje overovaniu, budú obmedzené na najmenšiu možnú mieru.

§ 44

Zmluva o poistení zodpovednosti za škodu vzniknutú osobe pri overovaní

(1) Zdravotnícke zariadenie zodpovedá za škodu spôsobenú osobe pri overovaní.

(2) Zdravotnícke zariadenie vykonávajúce overovanie je povinné uzavrieť osobitnú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, ktorá môže byť spôsobená osobe podrobujúcej sa overovaniu.

§ 45

Odoberanie a prenos tkanív a orgánov

(1) Odoberanie a prenos tkanív a orgánov (ďalej len „orgán“) vykonávajú zdravotnícke zariadenia a výskumné ústavy určené ministerstvom zdravotníctva, ak sú splnené podmienky ustanovené týmto zákonom.

(2) Orgán, ktorý bol odobratý pri lekárskom výkone, musí byť odborne biopticky vyšetrený.

(3) Darcom na účely tohto zákona sa rozumie mŕtvy alebo živá osoba, z ktorej tela sa odoberajú orgány určené pre potreby transplantácie, na liečebné ciele alebo vedeckovýskumné ciele.

(4) Príjemcom na účely tohto zákona sa rozumie osoba, do ktorej tela sa vkladá orgán.

§ 46
Odoberanie a prenos orgánov z tiel živých darcov

(1) Odobrať orgány z tela živého darcu za účelom ich prenosu do tela inej osoby v záujme liečenia možno len vtedy, ak je darca plne spôsobilý na právne úkony a ak s takýmto odberom vyjadril svoj súhlas písomnou formou. Svoj súhlas môže darca pred odberom kedykoľvek odvolať.

(2) Živému darcovi možno odobrať orgány iba po posúdení odborným konzíliom, ktoré zváži, či možno odôvodnene predpokladať úspešné uskutočnenie odberu orgánu a jeho prenosu, ako aj to, či prospech pre príjemcu prevažuje nad ujmou darcu. Odber nemožno uskutočniť, ak možno predpokladať vážne ohrozenie zdravotného stavu darcu, a to ani za predpokladu jeho písomného súhlasu. Odber nemožno uskutočniť ani vtedy, ak je darca vo výkone trestu odňatia slobody.

(3) Orgány od živého darcu môžu odoberať len zdravotnícke zariadenia, ktoré ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom. Takéto zdravotnícke zariadenie je povinné uzavrieť osobitnú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, ktorá môže vzniknúť živému darcovi pri odbere orgánu.

(4) Živého darcu je potrebné úplne poučiť o možných zdravotných rizikách.

(5) Prenos orgánov z tela živého darcu do iného tela alebo ich odber na iné ciele (§ 45 ods. 3) za úhradu sú zakázané.

§ 47
Odoberanie a prenos orgánov z tiel mŕtvych

(1) Odoberať orgány z tiel mŕtvych na účely transplantácie alebo vedeckovýskumné ciele možno iba vtedy, ak osoba počas svojho života neurobila písomné alebo inak preukázateľné vyhlásenie, že s týmto zásahom do jej telesnej integrity nesúhlasí.

(2) Odoberať orgány z tiel mŕtvych na liečebné a vedeckovýskumné ciele možno len po posúdení odborným konzíliom. Preniesť orgány z tiel mŕtvych v záujme liečenia možno len vtedy, ak po posúdení odborným konzíliom možno dôvodne predpokladať úspešné uskutočnenie výkonu u príjemcu. Totožnosť mŕtveho musí byť overená. Výber príjemcu sa riadi výlučne lekárskym hľadiskom.

(3) Odber a použitie orgánu z tela mŕtveho na účely podľa § 45 ods. 3 za úhradu sú zakázané.

§ 48
Prípustnosť prenosu orgánu príjemcovi

(1) Prípustnosť prenosu orgánu do tela príjemcu je viazaná na zdravotnú spôsobilosť príjemcu a jeho súhlas s transplantáciou.

(2) Zdravotnú spôsobilosť príjemcu posúdi odborné konzílium, ktorého členom je aj transplantujúci lekár. Na základe rozhodnutia odborného konzília lekár, ktorý má príjemcu v priamej starostlivosti, je povinný úplne ho poučiť o rizikách lekárskeho výkonu. Berie pritom zreteľ na jeho zdravotný stav a duševnú vyspelosť.

(3) Súhlas príjemcu na vykonanie transplantácie sa zásadne vyžaduje písomnou formou. Ak ide o príjemcu mladšieho ako 18 rokov alebo o osobu s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony, vyžaduje sa aj písomný súhlas zákonného zástupcu. V prípade, že tento zástupca súhlas nedá, rozhodne na návrh zdravotníckeho zariadenia súd.

§ 49
Odber krvi na transfúziu a na prípravu krvných prípravkov

(1) Odber krvi na transfúziu a na prípravu krvných prípravkov sa vykonáva v zdravotníckych zariadeniach na základe písomného alebo inak preukázateľného súhlasu darcu.

(2) Odber krvi možno vykonať vtedy, ak odberom krvi nenastane ohrozenie zdravotného stavu u darcu a ak nie je zdravotná kontraindikácia na odber.

(3) Darca krvi je povinný pred odberom krvi podrobiť sa potrebným vyšetreniam. Bližšie podmienky na odber krvi a zdravotné kontraindikácie odberu ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(4) Darcom krvi môže byť osoba staršia ako 18 rokov, u ktorej nie sú kontraindikácie na odber, spôsobilá na právne úkony, spravidla do 55 rokov veku, s výnimkou tehotných žien.

ŠIESTA ČASŤ
POSTUP PRI ÚMRTÍ

§ 50
Oznámenie úmrtia

(1) Úmrtie mimo zdravotníckeho zariadenia a nález mŕtveho tela sa musí bez meškania oznámiť lekárovi, ktorý mal mŕtveho v priamej zdravotnej starostlivosti, a ak takého niet, lekárovi, ktorý je najbližšie k miestu úmrtia. Pri podozrení, že úmrtie bolo spôsobené trestným činom alebo samovraždou, treba úmrtie bez meškania oznámiť príslušnému útvaru Policajného zboru.

(2) Povinnosť oznámiť úmrtie lekárovi uvedenému v odseku 1 má

a) osoba, ktorá v čase úmrtia žila so zomrelým v spoločnej domácnosti,

b) osoba, v ktorej byte alebo dome došlo k úmrtiu, alebo

c) lekár, ktorý zomrelého pri úmrtí ošetroval alebo bol k nemu privolaný.

(3) Ak niet osoby, ktorá je povinná oznámiť úmrtie podľa odsekov 1 a 2, oznamovaciu povinnosť má každý, kto sa o úmrtí dozvedel alebo našiel telo mŕtveho.

(4) Úmrtie v zdravotníckych zariadeniach sa bez meškania oznamuje osobám blízkym zomrelému, ak niet takých osôb, úmrtie sa oznamuje obci príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu zomrelého. Ak nemožno zistiť miesto trvalého pobytu, oznamuje sa úmrtie obci, v ktorej je zdravotnícke zariadenie umiestnené.

(5) Každý je povinný dať lekárovi, ktorý zomrelého prehliada, informácie o okolnostiach, za ktorých došlo k úmrtiu.

§ 51
Prehliadka mŕtveho

(1) Prehliadkou mŕtveho sa v súlade so súčasnými poznatkami lekárskej vedy zisťuje smrť, jej čas a príčina.

(2) Prehliadku mŕtveho mimo zdravotníckeho zariadenia urobí lekár, ktorému bolo úmrtie oznámené. Ak lekár zomrelého pred smrťou ošetroval alebo pomáhal pri pôrode dieťaťa, ktoré sa narodilo mŕtve, alebo má k zomrelému príbuzenský vzťah, prehliadku urobí lekár určený vedúcim

príslušného zdravotníckeho zariadenia alebo štátnym obvodným lekárom alebo štátnym okresným lekárom.

(3) Prehliadku zomrelého v zdravotníckom zariadení urobí lekár určený vedúcim tohto zariadenia.

(4) Prehliadku osoby, ktorá zomrela v objektoch ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov alebo v objektoch Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, vykonávajú lekári týchto síl a zborov.

(5) Ak lekár, ktorý urobil prehliadku mŕtveho, nenariadi pitvu, je povinný bez meškania oznámiť úmrtie príslušnému obvodnému úradu, ktorý vedie matriku. Ak je pitva lekárom nariadená, oznámi matrike úmrtie zdravotnícke zariadenie, ktoré pitvu vykonalo.

§ 52
Určovanie momentu smrti

(1) Osoba sa považuje za mŕtvu, ak lekár zistí, že došlo k trvalému zastaveniu dýchania a srdcovej činnosti. Lekár je povinný zisťovať smrť v súlade so súčasnými poznatkami lekárskej vedy.

(2) Osoba sa považuje za mŕtvu aj vtedy, ak dôjde k nezvratnému vyhasnutiu všetkých funkcií celého mozgu.

(3) Nezvratné vyhasnutie všetkých funkcií mozgového kmeňa alebo nezvratné zlyhanie všetkých mozgových funkcií je pre potreby transplantácie lekár povinný zisťovať metódou, ktorá je v súlade so súčasnými poznatkami lekárskej vedy. Ak sa dýchacie a obehové funkcie udržiavajú pomocou prístrojov, osoba sa považuje za mŕtvu, ak odborné konzílium jednomyseľne konštatuje, že vykonané vyšetrenia dokazujú nezvratné vyhasnutie všetkých funkcií mozgového kmeňa alebo nezvratné vyhasnutie všetkých mozgových funkcií. Členom odborného konzília musí byť lekár, ktorý má osobu v priamej starostlivosti, odborník pre neurológiu a odborník pre anesteziológiu a resuscitáciu. Členom odborného konzília nesmie byť člen transplantačnej skupiny. Po určení mozgovej smrti odborným konzíliom môže lekár upustiť od ďalšej resuscitácie. Odborné konzílium môže povoliť pokračovanie resuscitácie aj po určení momentu smrti, ak ide o mŕtveho, ktorému sa má odobrať transplantát. Pritom sa musí splniť podmienka ustanovená v § 47 ods. 1.

(4) Lekár alebo odborné konzílium sú povinní ihneď spísať zápisnicu o určení momentu smrti.

(5) Po tom, ako lekár alebo odborné konzílium určili moment smrti, nemožno na tele mŕtveho robiť žiadne iné zdravotné výkony s výnimkou nariadenej pitvy a takých úkonov, ktoré sú potrebné na účely odoberania orgánov.

§ 53
Vykonávanie pitvy

(1) Každý má právo na zachovanie telesnej integrity. Zásahy do integrity mŕtveho sa vykonávajú len v prípadoch ustanovených týmto zákonom tak, aby ani po smrti nebola znížená ľudská dôstojnosť mŕtveho.

(2) Pitvu mŕtveho nemožno vykonať, ak to osoba počas svojho života písomne alebo inak preukázateľným spôsobom odmietla; toto odmietnutie je súčasťou zdravotnej dokumentácie osoby (§ 16).

(3) Ak osoba počas svojho života odmietla pitvu svojho tela, možno ju napriek tomu vykonať v týchto prípadoch:

a) na overenie diagnózy alebo liečebného postupu, ak je podozrenie, že mŕtvy bol chorý na prenosné ochorenie,

b) pri podozrení na kontamináciu mŕtveho rádioaktívnymi látkami,

c) pri náhlom úmrtí, ak príčina smrti nie je zjavná,

d) z dôvodov ustanovených osobitnými predpismi.[14])

(4) Pitva sa môže vykonať najskôr dve hodiny po tom, ako lekár alebo odborné konzílium bezpečne zistili, že v dôsledku zastavenia dýchacích činností a zastavenia srdcovej činnosti nastala smrť (§ 51 ods. 1).

(5) Pred uplynutím dvoch hodín možno vykonať pitvu mŕtveho, ak smrť bola zistená podľa § 52 ods. 2 a 3, len ak ide o odobratie orgánov na účely podľa § 45 ods. 3, a to za podmienok, ktoré ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

SIEDMA ČASŤ
ZDRAVOTNÍCKI PRACOVNÍCI A INÍ ODBORNÍ PRACOVNÍCI V ZDRAVOTNÍCTVE

§ 54
Zdravotnícki pracovníci a ich spôsobilosť na výkon povolania

(1) Úlohy zdravotníctva plnia zdravotnícki pracovníci a iní odborní pracovníci v zdravotníctve.

(2) Zdravotníckymi pracovníkmi sú osoby, ktoré vykonávajú úkony priamo spojené so zdravotnou starostlivosťou a získali vysokoškolské vzdelanie alebo skončili ucelenú časť vysokoškolského štúdia s titulom bakalár na lekárskych alebo farmaceutických fakultách, prípadne na iných vysokých školách. Ďalej sú to osoby, ktoré získali stredné odborné, úplné stredné odborné a vyššie odborné vzdelanie na stredných zdravotníckych školách.

(3) Inými odbornými pracovníkmi v zdravotníctve sú osoby, ktoré pracujú v zdravotníckych zariadeniach, ale sa priamo nepodieľajú na poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

(4) Bližšie podmienky na výkon zdravotníckeho povolania, odbory zdravotníckych pracovníkov v jednotlivých kategóriách pracovníkov a kvalifikačné predpoklady na výkon funkcií v zdravotníctve, ako aj na funkcie, ktoré sa v zdravotníckych zariadeniach obsadzujú na základe výberového konania, ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(5) V závažných prípadoch, najmä pri hrubých nedostatkoch vo výkone zdravotníckeho povolania, ministerstvo zdravotníctva po prerokovaní so stavovskými organizáciami výkon tohto povolania dočasne alebo natrvalo zakáže.

(6) Ministerstvo zdravotníctva po prerokovaní so stavovskými organizáciami a profesiovými združeniami môže povoliť výkon zdravotníckeho povolania cudzincovi alebo osobe, ktorá nadobudla odbornú spôsobilosť na výkon tohto povolania v cudzine. Bližšie podmienky na výkon zdravotníckeho povolania cudzincom ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(7) Osoby, ktoré vykonávajú liečiteľskú činnosť, sa nepovažujú za zdravotníckych pracovníkov ani za iných odborných pracovníkov v zdravotníctve.

§ 55
Právne postavenie zdravotníckeho pracovníka

(1) Poslaním zdravotníckeho pracovníka je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými

poznatkami v oblasti lekárskej vedy a biomedicínskych vied a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť.

(2) Zdravotnícky pracovník je povinný

a) poskytovať bez meškania prvú pomoc každému, ak by bez takejto pomoci bol ohrozený jeho život alebo bolo ohrozené jeho zdravie, a ak je to nevyhnutné, zabezpečiť podľa potreby ďalšiu odbornú zdravotnú starostlivosť,

b) sústavne sa vzdelávať tak, aby vykonával zdravotnícke povolanie v súlade s jeho poslaním.

(3) Zdravotnícki pracovníci a iní odborní pracovníci v zdravotníctve sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom svojho povolania.

(4) Povinnosti mlčanlivosti môže zdravotníckeho pracovníka alebo iného odborného pracovníka v zdravotníctve zbaviť iba osoba, ktorej sa skutočnosti týkajú, alebo ministerstvo zdravotníctva na žiadosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov, ak nejde o prípady uvedené v § 16 ods. 5.

(5) Povinná mlčanlivosť sa neporuší postúpením zdravotnej dokumentácie o pacientovi medzi lekármi poskytujúcimi zdravotnú starostlivosť, ako aj v ďalších prípadoch uvedených v § 16 ods. 3 až 7.

(6) Povinná mlčanlivosť sa neporuší ani informovaním

a) zdravotníckych pracovníkov a iných odborných pracovníkov v zdravotníctve, ktorí sa priamo podieľajú na poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ak rozsah poskytovanej informácie nepresahuje rámec informácií, ktoré takýto pracovník nevyhnutne po-trebuje na riadne plnenie úloh pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti,

b) členov a pracovníkov stavovských organizácií pri vykonávaní tých právomocí a v takom rozsahu, ktoré im priznáva tento zákon.

(7) Povinnosť oznamovať určité skutočnosti uložené zdravotníckym pracovníkom osobitnými predpismi[15]) týmto nie je dotknutá. Ten, komu sa skutočnosti oznamujú, je povinný zachovávať o nich mlčanlivosť.

§ 56
Výchova, výučba a ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve

(1) V otázkach výchovy a výučby na lekárskych fakultách, na farmaceutických fakultách a na ošetrovateľských fakultách spolupracuje ministerstvo zdravotníctva s Ministerstvom školstva a vedy Slovenskej republiky. Podľa zásad ustanovených Ministerstvom školstva a vedy Slovenskej republiky riadi a kontroluje odbornú pedagogickú činnosť na stredných zdravotníckych školách, zriaďuje takéto školy a zaraďuje ich do siete škôl.

(2) Výučbové základne lekárskych fakúlt, farmaceutických fakúlt a ošetrovateľských fakúlt sú kliniky, na ktorých sa vykonáva výučba študentov lekárskych fakúlt, farmaceutických fakúlt a ošetrovateľských fakúlt. Určuje ich dekan fakulty po dohode s ministerstvom zdravotníctva.

(3) Výučbové základne pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve sú kliniky Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov zdravotníctva a vysokokvalifikované pracoviská zdravotníckych zariadení. Určuje ich ministerstvo zdravotníctva.

(4) Postavenie fakultných kliník, nemocníc, fakultných lekární a ich výučbových základní upravia ministerstvo zdravotníctva a Ministerstvo školstva a vedy Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

(5) Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktoré zahŕňa najmä špecializačnú prípravu a odbornú prax, riadi ministerstvo zdravotníctva. Formu a spôsob ďalšieho vzdelávania ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(6) Ministerstvo zdravotníctva v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy organizuje zabezpečenie ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov pracujúcich v iných rezortoch ako v zdravotníctve.

ÔSMA ČASŤ
STAROSTLIVOSŤ O ZÍSKAVANIE A ROZVOJ NOVÝCH POZNATKOV

§ 57
Postavenie a úlohy vedy a techniky v starostlivosti o zdravie

(1) K hlavným predpokladom skvalitňovania zdravotnej starostlivosti patrí stály rozvoj vedy a techniky a postupné uplatňovanie ich výsledkov v praxi. Ústredné orgány štátnej správy a právnické osoby, ktoré sú ustanovené na podporu a koordináciu rozvoja vedy a techniky, a ich odborní pracovníci sú povinní plniť svoje úlohy v súlade s dostupnými poznatkami lekárskych a biomedicínskych vied a sústreďovať svoju činnosť na riešenie naliehavých problémov týkajúcich sa zdravotného stavu obyvateľstva.

(2) Zdravotnícke zariadenia vykonávajúce výskum v oblasti lekárskych a biomedicínskych vied [§ 24 ods. 1 písm. j)] sú povinné postupovať podľa všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich vykonávanie výskumu.

§ 58

Orgány ustanovené na podporu vedy a techniky zabezpečujú účelné prideľovanie finančných prostriedkov z hľadiska ich kvality a prínosu pre starostlivosť o zdravie ľudí a sledujú ich účelné využívanie.

DEVIATA ČASŤ
PRÍRODNÉ LIEČEBNÉ KÚPELE A PRÍRODNÉ LIEČIVÉ ZDROJE

Prírodné liečebné kúpele

§ 59

(1) Prírodným liečebným kúpeľom sa poskytuje osobitná ochrana a utvárajú sa priaznivé podmienky na ich rozvoj.

(2) Prírodné liečebné kúpele využívajú na účely kúpeľnej starostlivosti predovšetkým prírodné liečivé zdroje alebo klimatické podmienky vhodné na liečenie alebo oba tieto liečebné faktory súčasne.

(3) Kúpeľná starostlivosť sa môže poskytovať len v kúpeľných liečebniach.

(4) Hlavný predmet činnosti prírodných liečebných kúpeľov, ktorým je poskytovanie kúpeľnej starostlivosti, sa nemôže zmeniť bez súhlasu ministerstva zdravotníctva.

§ 60

(1) Prírodné liečebné kúpele zriaďuje ministerstvo zdravotníctva v mieste, kde sú prírodné liečivé zdroje alebo klimatické podmienky priaznivé na liečenie.

(2) Žiadosť o zriadenie prírodných liečebných kúpeľov môže podať právnická osoba, ktorá chce vybudovať prírodné liečebné kúpele. Žiadosť sa podáva ministerstvu zdravotníctva, ktoré určí podmienky, ktoré je potrebné splniť, a žiadosť odborne posúdi.

(3) Pomenovanie, že ide o prírodné liečebné kúpele alebo kúpeľné zariadenie, môžu používať len prírodné liečebné kúpele a zariadenia zriadené podľa tohto zákona.

§ 61
Kúpeľné miesto

(1) Územie, na ktorom sa majú zriadiť prírodné liečebné kúpele, vyhlási vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) na návrh ministerstva zdravotníctva za kúpeľné miesto. Vláda na návrh ministerstva zdravotníctva kúpeľné miesto zruší, ak kúpeľné miesto stratí svoj význam. Kúpeľné miesta, kde sú podľa doterajších predpisov zriadené prírodné liečebné kúpele, sa považujú za kúpeľné miesta vyhlásené podľa tohto zákona.

(2) Žiadosť o vyhlásenie za kúpeľné miesto podáva obec, na ktorej území má byť kúpeľné miesto vyhlásené. Ministerstvo zdravotníctva posúdi, či sú podmienky v danom území vhodné na vyhlásenie za kúpeľné miesto.

(3) Obce, ktorých územie je vyhlásené za kúpeľné miesto, sú povinné dodržiavať opatrenia na ochranu prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov a klimatických podmienok priaznivých na liečenie a zabezpečiť ich dodržiavanie všetkými orgánmi, právnickými osobami a fyzickými osobami pôsobiacimi a zdržiavajúcimi sa v kúpeľnom mieste.

(4) Ak nie je územie vyhlásené podľa tohto zákona za kúpeľné miesto, pomenovanie kúpele sa pri označovaní takéhoto územia nesmie používať.

(5) Kúpeľné územie a ochranné pásma sa na návrh ministerstva zdravotníctva vyznačujú v katastri nehnuteľností.

§ 62
Štatút kúpeľného miesta a opatrenia na ochranu prírodných liečebných kúpeľov

(1) Štatút kúpeľného miesta vydá vláda uznesením.

(2) V štatúte kúpeľného miesta sa vymedzí rozsah kúpeľného miesta, jeho vnútorné kúpeľné územie, určí sa v ňom, ktoré činnosti sa v kúpeľnom mieste nesmú vykonávať, ako aj opatrenia súvisiace s výstavbou a rozvojom kúpeľného miesta a podmienky na podnikateľskú a inú činnosť na tomto území.

(3) Ustanovenia štatútov kúpeľných miest, ako aj ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd vydaných pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sú v platnosti až do vydania nových štatútov a ochranných pásiem podľa tohto zákona okrem ustanovení týkajúcich sa financovania a plánovania zariadení, ktoré sa majú vybudovať v kúpeľnom mieste.

§ 63
Vnútorné kúpeľné územie

(1) Vo vnútornom kúpeľnom území možno zriadiť a prevádzkovať len zariadenia, ktoré slúžia prevádzke prírodných liečebných kúpeľov. Zariadenia, ktoré tejto funkcii nezodpovedajú, sa musia v termíne určenom ministerstvom zdravotníctva premiestniť z vnútorného kúpeľného územia alebo svoju činnosť prispôsobiť funkcii tohto územia.

(2) Vo vnútornom kúpeľnom území je zakázané

a) nakladať s odpadom okrem zberu a zvozu odpadov,

b) vykonávať chemický posyp komunikácií,

c) používať prostriedky na chemickú ochranu rastlín okrem prípadov ochrany trvalých trávnatých porastov,

d) intenzívne chovať zvieratá,

e) chovať úžitkové domáce zvieratá a vodiť psy bez ochranného koša a vodiaceho remeňa,

f) poriadať hromadné športové a rekreačné podujatia,

g) prevádzkovať lunaparky, hracie automaty a podobné zábavné zariadenia, poriadať predajné burzy,

h) stavať a prevádzkovať bytové objekty okrem nevyh-nutných pohotovostných bytových jednotiek schválených ministerstvom zdravotníctva,

i) stavať a prevádzkovať školiace zariadenia a rekreačné zariadenia,

j) umiestňovať a prevádzkovať predajné pulty a stánky, predávať ambulantným spôsobom okrem novinových stánkov, ktorých umiestnenie povolí obec po dohode s prírodnými liečebnými kúpeľmi,

k) umiestňovať reklamné pútače,

l) stavať a prevádzkovať amfiteátre,

m) táboriť v stanoch alebo obytných prívesoch,

n) klásť ohne mimo vyhradených miest,

o) poriadať vyhliadkové a športové lety motorovými lietadlami; tento zákaz platí aj pre lety, ktoré sú mimo vnútorného kúpeľného územia, ale svojím hlukom zasahujú do tohto územia,

p) v čase od 22.00 do 6.00 hodiny vykonávať činnosť, ktorá ruší nočný pokoj,

r) vykonávať ďalšie činnosti, ktoré budú určené v štatúte kúpeľného miesta podľa miestnych podmienok.

(3) Na území kúpeľného miesta mimo vnútorného kúpeľného územia možno zriaďovať a prevádzkovať len zariadenia, ktoré nepôsobia rušivo na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti a na kúpeľné prostredie.

§ 64
Nevyhnutné dočasné ochranné opatrenia

(1) Okrem opatrení určených na ochranu prírodných liečebných kúpeľov týmto zákonom alebo štatútom kúpeľného miesta ministerstvo zdravotníctva určí v prípade potreby nevyhnutné dočasné ochranné opatrenia záväzné pre všetky subjekty pôsobiace v určenom území. Platnosť týchto opatrení je časovo obmedzená preskúmaním činností, ktorých sa opatrenie týka.

(2) Nevyhnutné dočasné ochranné opatrenia možno určiť aj na ochranu prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a na ochranu klimatických podmienok priaznivých na liečenie.

§ 65
Prírodné liečivé zdroje, zdroje minerálnych stolových vôd a opatrenia na ich ochranu

(1) Prírodné liečivé zdroje sú vo vlastníctve Slovenskej republiky.[16]) Za prírodné liečivé zdroje možno vyhlásiť zdroje prirodzene sa vyskytujúcich vôd, plynov a emanácií, ako aj ložiská prirodzene sa vyskytujúcich rašelín, slatín, bahien a iných zemín, ak priaznivo pôsobia na ľudské zdravie, takže ich možno používať na liečebné účely. V prípade vyhlásenia rašelín a slatín za prírodné liečivé zdroje je na ich využitie potrebné stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. Prírodný zdroj vyhlasuje za liečivý ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom. Bližšie podmienky a postup pri vyhlasovaní prírodných zdrojov za prírodné liečivé zdroje a prírodných zdrojov za zdroje minerálnych stolových vôd, na ich využívanie a zriaďovanie prírodných liečebných kúpeľov ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(2) Prírodné liečivé zdroje môžu na podnikateľskú činnosť využívať len právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré sú oprávnené poskytovať zdravotnú starostlivosť podľa ustanovení tohto zákona.

(3) O využití prírodných liečivých zdrojov a zdrojov minerálnych stolových vôd rozhoduje ministerstvo zdravotníctva. V rozhodnutí určí užívateľa a správcu týchto zdrojov, ich povinnosti, podmienky a rozsah využívania, podmienky sledovania a povinnosti voči ministerstvu zdravotníctva.

(4) O využití rašelín a slatín vyhlásených za prírodný liečivý zdroj môže ministerstvo zdravotníctva rozhodnúť len po predchádzajúcom súhlase Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

(5) Úpravu prírodných liečivých zdrojov a zdrojov minerálnych stolových vôd a ich produktov možno vykonať len po predchádzajúcom súhlase ministerstva zdravotníctva. Za odber prírodného zdroja platí užívateľ cenu podľa cenových predpisov.

(6) Na kúpeľnú starostlivosť možno použiť len prírodné zdroje vyhlásené za prírodné liečivé zdroje.

(7) Na plnenie do fliaš a iných obalov a na verejnú distribúciu možno použiť len prírodné zdroje, ktoré sú vyhlásené za prírodné zdroje minerálnych stolových vôd alebo za prírodné liečivé zdroje.

(8) Prírodné liečivé zdroje a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd, ktoré sú za takéto vyhlásené podľa doterajších predpisov, sa považujú za vyhlásené podľa tohto zákona. Pri zmene užívateľa musí nový záujemca o využitie zdroja požiadať ministerstvo zdravotníctva o nové rozhodnutie o jeho využití.

(9) Fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré majú záujem využívať prírodné zdroje minerálnych stolových vôd alebo prírodné liečivé zdroje, musia si vyžiadať záväzný posudok ministerstva zdravotníctva na ich získanie a využitie.

§ 66

(1) Na ochranu prírodných liečivých zdrojov a zdrojov minerálnych stolových vôd sa ustanovujú ochranné pásma, v ktorých sa zakáže alebo obmedzí činnosť, ktorá tieto zdroje môže nepriaznivo ovplyvniť.

(2) V ochranných pásmach možno vykonávať geologické práce len so súhlasom ministerstva zdravotníctva.[17])

(3) Ak je to potrebné, určia sa ochranné opatrenia aj mimo ochranného pásma.

(4) Ochranné pásma pre prírodné liečivé zdroje v kúpeľných miestach a pre významné prírodné zdroje minerálnych stolových vôd ustanoví vláda nariadením.

(5) Ochranné pásma sa určujú v troch stupňoch.

(6) V ochrannom pásme prvého stupňa je zakázané

a) nakladať s odpadom okrem zberu a zvozu odpadov,

b) umiestňovať stavby určené pre poľnohospodársku a chemickú výrobu, vypúšťať hygienicky závadné odpadové látky do tokov, znečisťovať pôdu akýmkoľvek spôsobom,

c) vykonávať poľnohospodársku činnosť, ktorú nepovolilo ministerstvo zdravotníctva,

d) prepravovať a skladovať jedy, ropné látky, pohonné hmoty a chemické látky, ktoré by v prípade úniku mohli spôsobiť kontamináciu zemín a vôd,

e) zriaďovať kotolne na tekuté palivá,

f) vykonávať chemický posyp ciest,

g) bez povolenia ministerstva zdravotníctva vykonávať odvodňovacie a zavlažovacie práce, meliorácie, odber podzemných vôd, vrtné práce, trhacie práce, výkopové práce,

h) vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom okrem prác hydrogeologického prieskumu v súvislosti s určením ochranných pásiem,[18])

i) vykonávať nepovolenú a neplánovanú ťažbu dreva,[19]) ťažiť štrk a zeminu,

j) vykonávať inú činnosť, ktorá môže negatívne ovplyvniť chemické zloženie, výdatnosť, fyzikálne vlastnosti alebo zdravotnú nezávadnosť zdrojov.

(7) V ochrannom pásme druhého stupňa je zakázané

a) vykonávať vrty hlbšie ako šesť metrov,

b) nakladať s odpadom okrem zberu a zvozu odpadov,

c) vykonávať činnosť, ktorá podlieha banskému zákonu,

d) vykonávať nepovolenú a neplánovanú ťažbu dreva,[19]) ťažiť štrk a zeminu,

e) skladovať ropné látky, pohonné hmoty a nebezpečný odpad,

f) vykonávať inú činnosť, ktorá môže negatívne ovplyvniť chemické zloženie, výdatnosť, fyzikálne vlastnosti alebo zdravotnú nezávadnosť zdrojov.

(8) V ochrannom pásme tretieho stupňa sa určia opatrenia na zabezpečenie infiltračnej oblasti zdroja. V tomto pásme je zakázané

a) vykonávať ťažbu dreva mimo schváleného lesného hospodárskeho plánu,[19])

b) bez súhlasu ministerstva zdravotníctva vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom okrem prác hydrogeologického prieskumu v súvislosti s určením ochranných pásiem,[18])

c) vykonávať činnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť vsakovacie pomery tejto oblasti.

§ 67
Klimatické podmienky priaznivé na liečenie

Klimatické podmienky sú priaznivé na liečenie, ak spôsobujú vhodné zmeny reaktivity alebo iných fyziologických funkcií organizmu. Takéto klimatické podmienky treba preukázať fyzikálnymi

a fyzikálno-chemickými vlastnosťami miestneho podnebia a jeho biologických účinkov na ľudský organizmus. Parametre, za ktorých možno klimatické podmienky vyhlásiť za priaznivé na liečenie, musia zohľadniť okrem klimatických faktorov aj kvalitu ovzdušia.[20]) Parametre, ako aj spôsob ich vyhlásenia ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 68
Zrušenie prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a klimatických podmienok priaznivých na liečenie

Ak prírodné liečebné kúpele prestali spĺňať podmienky nevyhnutné na ich činnosť, môže ich ministerstvo zdravotníctva zrušiť. Rovnako môže ministerstvo zdravotníctva zrušiť vyhlásenie prírodných zdrojov za liečivé alebo za prírodné zdroje minerálnych stolových vôd alebo vyhlásenie klimatických podmienok priaznivých na liečenie, ak stratili vlastnosti, ktoré boli podmienkou na ich vyhlásenie.

§ 69
Povinnosti orgánov, fyzických osôb a právnických osôb pri ochrane prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a klimatických podmienok priaznivých na liečenie

(1) V záujme ochrany prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a klimatických podmienok priaznivých na liečenie sú povinné

a) orgány, ktoré sú oprávnené schvaľovať územné plány a ich doplnky, a orgány oprávnené na vydávanie stavebných, územných a kolaudačných rozhodnutí vyžiadať si záväzný posudok ministerstva zdravotníctva. Záväzný posudok si vyžiadajú pred schválením územných plánov a doplnkov územných plánov kúpeľných miest, ako aj ich častí, pred vydaním územných rozhodnutí a kolaudačných rozhodnutí a stavebných povolení na stavby a prevádzky, ktoré sa nachádzajú vo vnútornom kúpeľnom území alebo v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov prvého stupňa. Mimo vnútorného kúpeľného územia a v ochrannom pásme druhého a tretieho stupňa je potrebný takýto záväzný posudok na stavby, ktoré nemajú charakter občianskej a bytovej výstavby podľa osobitného predpisu,[21])

b) žiadateľ o stavebné povolenie vyžiadať si záväzný posudok ministerstva zdravotníctva pred vydaním vodohospodárskeho povolenia na všetky zariadenia vo vnútornom kúpeľnom území a v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov prvého stupňa,

c) právnické osoby a fyzické osoby, ktoré vykonávajú geologické práce, banskú činnosť alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom a iné zemné práce, pri zistení prírodného zdroja minerálnej vody, plynu a emanácií oznámiť tento výskyt ministerstvu zdravotníctva, a to do 15 dní od takého zistenia,

d) vlastníci a správcovia lesných porastov v kúpeľnom mieste a v ochranných pásmach prispôsobiť obhospodarovanie týchto porastov podmienkam kúpeľného prostredia, zabezpečenia klímy a ochrany prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd,

e) vlastníci pozemkov, na ktorých sa nachádza zdroj, pri ktorom sa podľa výsledkov hydrogeologických alebo geofyzikálnych prác predpokladá, že sa vyhlási za prírodný liečivý zdroj alebo za zdroj prírodnej minerálnej stolovej vody, zdržať sa všetkých činností, ktoré môžu negatívne ovplyvniť chemické zloženie, fyzikálne vlastnosti, hygienickú nezávadnosť alebo výdatnosť zdroja, a to odo dňa oznámenia zámeru vyhlásiť zdroj za prírodný liečivý zdroj alebo za prírodný zdroj minerálnej stolovej vody,

f) právnické osoby a fyzické osoby umožniť pracovníkom ministerstva zdravotníctva a ním povereným osobám vstup na pozemky a do objektov a zariadení na vykonanie prieskumu alebo dozoru alebo na odber potrebného množstva vzoriek na vykonanie požadovaných vyšetrení,

predkladať týmto pracovníkom doklady, oznamovať im údaje potrebné na výkon dozoru a odstraňovať zistené závady,

g) orgány, ktoré sú oprávnené schvaľovať zmenu vo využívaní nehnuteľností a zriadenie podnikov a prevádzkarní, vyžiadať si stanovisko ministerstva zdravotníctva, a to pred schválením zmeny vo vy-užívaní nehnuteľností alebo pred vydaním povolenia na zriadenie podnikov alebo prevádzkarní, ktoré sa nachádzajú vo vnútornom kúpeľnom území alebo v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov prvého stupňa,

h) právnické osoby a fyzické osoby vyžiadať si stanovisko ministerstva zdravotníctva k vykonávaniu geologických prác, banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, ak sú tieto práce vykonávané na ochranu, získanie a využívanie prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd. Vo vnútorných kúpeľných územiach a ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd si vyžiadajú stanovisko k vykonávaniu geologických prác, banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom v každom prípade.

(2) Náklady spojené s obmedzením vlastníckeho práva v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. c) a d) znáša ten, kto prírodné liečebné kúpele, prírodné liečivé zdroje a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd využíva na svoju činnosť.

Ukladanie pokút

§ 70

(1) Za porušenie povinností uložených týmto zákonom možno fyzickej osobe, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, alebo právnickej osobe uložiť pokutu, ak

a) poruší zákaz ustanovený štatútom kúpeľného miesta,

b) poruší zákaz ustanovený v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov, zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd a klimatických podmienok vhodných na liečenie,

c) svojvoľne vykoná činnosť ohrozujúcu alebo poškodzujúcu prírodné liečivé zdroje, zdroje prírodných minerálnych stolových vôd alebo klimatické podmienky vhodné na liečenie,

d) nesplní podmienky určené v záväznom posudku, rozhodnutí alebo nevyhnutnom dočasnom ochrannom pásme alebo v inom ochrannom opatrení vydanom ministerstvom zdravotníctva,

e) neohlási vykonanie geologických prác súvisiacich s vyhľadávaním prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd alebo neohlási výskyt takýchto zdrojov,

f) neohlási banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom v ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov alebo zdrojov minerálnych stolových vôd.

(2) Fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, možno uložiť pokutu až do výšky 1 000 000 Sk.

(3) Uložením pokuty podľa odseku 1 nie je dotknutá zodpovednosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa predpisov o náhrade škody.

§ 71

(1) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa štátny okresný lekár dozvedel alebo zistil nesplnenie povinnosti uloženej týmto zákonom, najneskôr však do troch rokov odo dňa porušenia povinnosti.

(2) Pokutu ukladá štátny okresný lekár. V konaní o ukladaní pokút sa postupuje podľa osobitného predpisu.[11])

(3) Pri ukladaní pokuty sa prihliada najmä na mieru ohrozenia prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd a rozsah škodlivých následkov, ako aj na to, či fyzická osoba alebo právnická osoba už v minulosti tieto zdroje ohrozila.

(4) V rozhodnutí o uložení pokuty sa určí aj lehota, v ktorej sa má nedostatok odstrániť. Ak fyzická osoba alebo právnická osoba nedostatok neodstráni, uloží sa jej ďalšia pokuta až do výšky dvojnásobku pokuty uloženej podľa odseku 3.

(5) Výnos z pokút je príjmom Štátneho fondu zdravia.[22])

(6) Pokuta je splatná do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Ak fyzická osoba alebo právnická osoba pokutu nezaplatí, je povinná zaplatiť za každý deň poplatok z omeškania vo výške jedného promile z uloženej pokuty.

(7) Pokutu vymáha štátny okresný lekár. V odôvodnených prípadoch môže povoliť odklad jej zaplatenia alebo jej platenie v splátkach.

DESIATA ČASŤ
ÚČASŤ STAVOVSKÝCH ORGANIZÁCIÍ, PROFESIOVÝCH ZDRUŽENÍ A OBČIANSKYCH ZDRUŽENÍ PRI POSKYTOVANÍ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 72
Účasť stavovských organizácií a profesiových združení

Stavovské organizácie a profesiové združenia spolupracujú s orgánmi štátnej správy na úseku zdravotníctva pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, najmä s ministerstvom zdravotníctva pri

a) udeľovaní povolení na prevádzku neštátneho zdravotníckeho zariadenia,

b) zabezpečovaní odbornosti členov stavovských organizácií a profesiových združení na výkon povolania,

c) tvorbe všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti zdravotníctva,

d) tvorbe spôsobu oceňovania výkonov zdravotnej starostlivosti, tvorbe cien liečiv, zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb,

e) obsadzovaní miest vedúcich pracovníkov zdravotníckych zariadení konkurzom.

§ 73
Účasť občianskych združení

Slovenský Červený kríž a občianske združenia plnia úlohy týkajúce sa zdravia ľudí podľa osobitných predpisov[23]) a podľa dohôd uzavretých s ministerstvom zdravotníctva.

JEDENÁSTA ČASŤ
VÝKON ŠTÁTNEJ SPRÁVY NA ÚSEKU ZDRAVOTNÍCTVA

Ministerstvo zdravotníctva

§ 74

(1) Ministerstvo zdravotníctva ako ústredný orgán štátnej správy na úseku zdravotníctva v rámci svojej pôsobnosti

a) vypracúva návrhy zásadných smerov a priorít rozvoja štátnej zdravotnej politiky,

b) určuje sústavu zdravotníckych zariadení,

c) odborne usmerňuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

d) riadi celoštátne programy zamerané na ochranu, zachovanie a navrátenie zdravia,

e) zabezpečuje koordináciu poskytovania zdravotnej starostlivosti s inými ústrednými orgánmi štátnej správy a mimovládnymi organizáciami Slovenskej republiky,

f) riadi a kontroluje výchovu a výučbu v zdravotníckom školstve[24]) a v ďalšom vzdelávaní pracovníkov v zdravotníctve,

g) spolupracuje s Ministerstvom školstva a vedy Slovenskej republiky v otázkach výchovy a výučby lekárov, farmaceutov a ošetrovateľov,

h) stará sa o rozvoj lekárskej vedy, biomedicínskych vied, o výskumnú činnosť v zdravotníctve a o uplatňovanie výsledkov vedeckého výskumu v praxi,

i) určuje opatrenia na ochranu prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov, minerálnych stolových vôd, zabezpečuje dozor nad ich dodržiavaním, ako aj nad ich využívaním,

j) vydáva stanoviská k výstavbe zdravotníckych zariadení a schvaľuje používanie zdravotníckej techniky,

k) zabezpečuje jednotné riadenie prípravy zdravotníctva na obranu štátu,

l) zabezpečuje spoluprácu s inými štátmi na úseku poskytovania zdravotnej starostlivosti,

m) riadi a vykonáva kontrolnú činnosť.

(2) Sústavu zdravotníckych zariadení a náplň ich činnosti ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

(3) Úlohy ministerstva zdravotníctva na úseku ochrany zdravia ľudí upravuje osobitný zákon.[1])

§ 75

Na zabezpečenie celoštátneho dozoru nad opatreniami na ochranu prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov a na zabezpečenie ich využitia je na ministerstve zdravotníctva zriadený Inšpektorát kúpeľov a žriediel. Inšpektorát kúpeľov a žriediel pri plnení úloh na tomto úseku

a) dozerá na dodržiavanie štatútov kúpeľných miest, opatrení na ochranu prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych vôd a klimatických podmienok priaznivých na liečenie,

b) vydáva záväzné posudky pre územné, stavebné, kolaudačné a vodohospodárske konanie, na vykonávanie činností podliehajúcich banskému zákonu a na vykonávanie iných prác, na ktoré je potrebný záväzný posudok,

c) vydáva záväzné stanovisko k vykonávaniu geologických prác súvisiacich s vyhľadávaním a ochranou liečivých zdrojov v ochranných pásmach liečivých zdrojov prvého stupňa a vnútorných kúpeľných územiach,

d) posudzuje návrhy na vyhlásenie kúpeľných miest, návrhy na vyhlásenie prírodných zdrojov za liečivé a vyhlásenia za prírodné zdroje minerálnych vôd, návrhy na zriadenie prírodných liečebných kúpeľov a na výstavbu zariadení na využívanie prírodných liečivých zdrojov,

e) sleduje hydrologické, geologické, klimatické a vegetačné pomery a na ich základe rozhoduje o ďalších opatreniach na ochranu prírodných liečebných kúpeľov, kúpeľných miest a prírodných liečivých zdrojov,

f) pripravuje návrhy na rozhodnutia ministerstva o využívaní prírodných liečivých zdrojov, zdrojov prírodných minerálnych vôd, na určenie ich správcu a na určenie podmienok a povinností pri tomto využívaní,

g) vykonáva kontrolu nad balneotechnickými a plniarenskými zariadeniami a balneoterapeutickými prevádzkami z hľadiska dodržiavania špeciálnych prevádzkovo-technických a technologických postupov a noriem,

h) vyjadruje sa k zmene vo využívaní nehnuteľností a k zriaďovaniu prevádzkarní vo vnútornom kúpeľnom území a ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov prvého stupňa.

§ 76
Výkon miestnej štátnej správy na úseku zdravotníctva

(1) Miestnu štátnu správu na úseku zdravotníctva vykonávajú obvodné úrady a okresné úrady.

(2) Na obvodnom úrade pri výkone štátnej správy na úseku zdravotníctva štátny obvodný lekár predkladá návrhy na

a) uloženie povinnosti zdravotníckym pracovníkom podrobiť sa overeniu potrebných vedomostí, a to pri zistení závažných nedostatkov vo výkone povolania,

b) rozhodnutia o odvolaní proti rozhodnutiam vedúcich zdravotníckych zariadení v príslušnom obvode,

c) vymedzenie zdravotníckych obvodov a určenie ich sídiel,

d) vykonanie zmeny rajonizácie po dohode s príslušnými zdravotníckymi zariadeniami.

(3) Štátny obvodný lekár ďalej

a) plní úlohy v oblasti štatistiky podľa osobitných predpisov v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami vo svojom územnom obvode,

b) plní ďalšie úlohy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa pokynov okresného úradu.

(4) Na okresnom úrade pri výkone štátnej správy na úseku zdravotníctva štátny okresný lekár predkladá návrhy na

a) povoľovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti v neštátnych ambulanciách, zdravotných strediskách, špecializovaných zariadeniach ambulant-nej starostlivosti a lekárňach v príslušnom okrese a rozhoduje o zmene a zrušení povolenia,

b) vymedzenie spádového územia neštátnych zdravotníckych zariadení, ktorým vydáva povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, a zdravotníckych zariadení, ktorých zriaďovateľom je obec,

c) určenie povinností zdravotníckeho zariadenia poskytnúť zdravotnú starostlivosť osobe v prípade odmietnutia jej návrhu na uzavretie zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,

d) rozhodnutia o odvolaní proti rozhodnutiam obvodných úradov vo veciach podľa odseku 2.

(5) Okresný úrad ďalej najmä

a) riadi a metodicky usmerňuje výkon štátnej správy na úseku zdravotníctva na obvodných úradoch,

b) v spolupráci so stavovskými organizáciami a profesiovými združeniami vykonáva kontrolu v štátnych zdravotníckych zariadeniach a dozor nad dodržiavaním podmienok prevádzky v neštátnych zdravotníckych zariadeniach,

c) podieľa sa na zabezpečení jednotného riadenia prípravy zdravotníctva na obranu štátu.

§ 77
Rozhodovanie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach

(1) O právach a povinnostiach fyzických osôb, ktoré vznikajú v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, rozhodujú ošetrujúci lekári alebo osobitné komisie v zdravotníckych zariadeniach.

(2) Ak sa fyzická osoba nazdáva, že rozhodnutie vydané ošetrujúcim lekárom alebo osobitnou komisiou v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti je nesprávne, môže podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. O odvolaní rozhoduje vedúci zdravotníckeho zariadenia; jeho rozhodnutie je konečné. Vedúci zdravotníckeho zariadenia môže na rozhodnutie v danej veci ustanoviť odborné konzílium.

(3) Ak sa fyzická osoba nazdáva, že rozhodnutie vydané vedúcim zdravotníckeho zariadenia ako ošetrujúcim lekárom v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti je nesprávne, môže podať odvolanie, o ktorom rozhoduje príslušný štátny obvodný lekár.

(4) V prípadoch skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti z dôvodu nedodržania liečebného režimu a pri kontrole posudzovania spôsobilosti na prácu so zreteľom na účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie rozhodne o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti príslušná pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne[2]) alebo iná zdravotná poisťovňa,[5]) a to so súhlasom lekára, ktorý má osobu v priamej starostlivosti.

(5) Odvolanie možno podať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia a vo veciach dočasnej pracovnej neschopnosti do troch dní odo dňa oznámenia alebo doručenia rozhodnutia.

(6) Ak tento zákon neustanovuje inak, na rozhodovanie v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.[11])

§ 78
Znalecké komisie

Na posúdenie prípadov, v ktorých vznikli pochybnosti, či sa pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti dodržal správny postup, prípadne či sa ublížilo na zdraví, zriaďuje ministerstvo zdravotníctva znalecké komisie. Podrobnosti o činnosti znaleckých komisií ustanoví ministerstvo zdravotníctva všeobecne záväzným právnym predpisom.

DVANÁSTA ČASŤ
SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 79

(1) Zdravotnícke zariadenia na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti, základných princípov štátnej zdravotnej politiky, liečebného poriadku, základných princípov finančnej politiky štátu prevádzkujú, aktualizujú a rozvíjajú informačný systém s možnosťou jednotnej elektronickej identifikácie poistencov v informačnom systéme poisťovní a zmluvných zdravotníckych zariadení, s dodržaním zákonom zaručenej jednotnosti a čo najmenšieho rozsahu údajov, ktoré poskytujú zdravotnícke zariadenia poisťovniam poistencov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, s detailnosťou výkonov na poistenca. Informačný systém musí nadväzovať na štátnu štatistickú evidenciu a rešpektovať požiadavky preukázateľnosti.

(2) Zdravotnícke zariadenie vedie register poistencov. Je oprávnené zbierať a povinne uchovávať informácie umožňujúce jednoznačnú identifikáciu poistenca po zákonom predpísaný čas od jeho narodenia.

(3) Používanie údajov informačného systému zdravotníckeho zariadenia je jeho výhradným právom a je chránené služobným tajomstvom. Zdravotnícke zariadenie je povinné utvoriť také organizačné a technické podmienky na prevádzku informačného systému, aby sa zabránilo jeho zneužitiu a zneužitiu údajov v ňom.

(4) Pri ochrane osobných údajov pri prevádzke informačného systému sa postupuje podľa osobitných predpisov.[25])

§ 80

(1) Štátnu správu na úseku zdravotníctva v ozbrojených silách, Policajnom zbore, Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Slovenskej informačnej službe vykonávajú Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba a nimi riade-né zdravotnícke zariadenia.

(2) Organizáciu a poskytovanie zdravotnej starostlivosti v ozbrojených silách, Policajnom zbore, Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Slovenskej informačnej službe upravia jednotlivé ústredné orgány štátnej správy uvedené v odseku 1 a Slovenská informačná služba po dohode s ministerstvom zdravotníctva všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Organizáciu a poskytovanie zdravotnej starostlivosti v doprave, spojoch a verejných prácach upraví Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác Slovenskej republiky po dohode s ministerstvom zdravotníctva všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(4) Ak sú na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti alebo jej jednotného vykonávania potrebné opatrenia všeobecnej povahy, postupujú orgány Policajného zboru, orgány Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a orgány železníc v súčinnosti s orgánmi štátnej zdravotnej správy.

(5) Ak je na zabezpečenie úloh pri ochrane prírodných liečebných zdrojov potrebné vykonať opatrenia u fyzických osôb alebo právnických osôb podliehajúcich hlavnému dozoru štátnej banskej správy, postupuje ministerstvo zdravotníctva v súčinnosti s orgánmi štátnej banskej správy.

§ 81
Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 196/1990 Zb. o zmenách v pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení a o zmenách niektorých ďalších predpisov, zákona Slovenskej národnej rady č. 419/1991 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré predpisy v oblasti zdravotníctva, zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1992 Zb. o Slovenskej komore vysokoškolsky vzdelaných zdravotníckych pracovníkov, zákona Slovenskej národnej rady č. 193/1992 Zb. o Štátnom fonde zdravia, zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb. o niektorých opatreniach v miestnej samospráve a v štátnej správe a zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 305/1992 Zb., ktorým sa mení zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu,
2. § 9 ods. 1 až 7 zákona Slovenskej národnej rady č. 46/1989 Zb. o ochrane pred alkoholizmom a inými toxikomániami,
3. § 1 až 8 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky č. 46/1985 Zb. o postupe pri úmrtí a o pohrebníctve.

§ 82

Tento zákon nadobúda účinnnosť 1. januárom 1995.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Jozef Moravčík v. r.

1) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí.

2) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, o financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní.

3) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 220/1993 Z. z., ktorým sa vydáva Liečebný poriadok.

4) § 38 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z.

5) Napr. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 92/1994 Z. z. o Vojenskej zdravotnej poisťovni, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 276/1993 Z. z. o Poisťovni Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a o financovaní zdravotného poistenia, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 201/1994 Z. z. o zdravotnom poistení železničiarov a o Železničiarskej zdravotnej poisťovni.

6) § 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z.

7) § 116 Občianskeho zákonníka.

8) Zákon č. 30/1968 Zb. o štátnom skúšobníctve v znení neskorších predpisov.

9) Napr. zákon Slovenskej národnej rady č. 13/1992 Zb. o Slovenskej lekárskej komore, Slovenskej komore zubných lekárov a Slovenskej lekárnickej komore, zákon Slovenskej národnej rady č. 27/1992 Zb. o Slovenskej komore vysokoškolsky vzdelaných zdravotníckych pracovníkov, zákon Slovenskej národnej rady č. 14/1992 Zb. o Slovenskej komore stredných zdravotníckych pracovníkov a o Slovenskej komore zubných technikov.

10) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky č. 79/1981 Zb. o zdravotníckych pracovníkoch a iných odborných pracovníkoch v zdravotníctve.

11) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

12) Zákon č. 526/1990 Zb. o cenách.

13) Zákon Slovenskej národnej rady č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 419/1991 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré predpisy v oblasti zdravotníctva.

14) Zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov.

15) Napr. zákon Narodnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách.

16) Článok 4 Ústavy Slovenskej republiky.

17) § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 52/1988 Zb. o geologických prácach a o Slovenskom geologickom úrade v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 497/1991 Zb.

18) § 2 a 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 499/1991 Zb.

19) § 6 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov.

20) Zákon Slovenskej národnej rady č. 134/1992 Zb. o štátnej správe ochrany ovzdušia.

21) § 26 vyhlášky Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu.

22) § 3 písm. h) zákona Slovenskej národnej rady č. 193/1992 Zb. o Štátnom fonde zdravia v znení neskorších predpisov.

23) Napr. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 84/1994 Z. z. o Slovenskom Červenom kríži, o ochrane znaku a názvu Červeného kríža.

24) Zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov.

25) Zákon č. 256/1992 Zb. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.